

Rakfa ar peefuhtifchann
par paſti:

par gabu 1 rub. 60 kap.
" puſgabu 85 "

Rakfa beſ peefuhtifcha-
naſ Rihgā:

par gabu 1 rub. — kap.
" puſgabu 55 "
" 3 mehneſchi 30 "

Mahj. w. teel iſdohts feſt-
deenahm no p. 12 fahtoh.

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weefa ihpaſchneekſ un apgahdatajſ.

Mahjas weefis iſnahk ween reiſ pa nedeku.

Rakfa
par ſtudinaſchann:

par weenaſ fleijas ſmaltu
rakſtu (Petit-) rinbu, jeb
to weetu, to tahda rinda
eenem, rakfa 10 kap.

Kedatſija un eſſpedizija
Rihgā,

Ernst Plates hiſchu- un
grahmatu- drukatawā pee
Pehtera baſnijas.

N° 18.

Seſtdeenā, 3. Mai

1875.

Rahditajſ.

ſaunakahſ ſinaſ. Telegraſa ſinaſ.

Geſchſemes ſinaſ. No Eſrglu draudſes: tam waina, ka ſtohlaſ-behrni ir ne-uſmanigi, neſauti u. t. pr. No Ohgreſ upes lihziſcha: ſtohlaſ-buhſchana. No Jelgawaſ: noſazijumi pahre ſchibdu- un iſchiganu-aplahrblandiſchanoſ. No Kurſemes: jaunaiſ ſtohlaſ likums. No Pehterburgaſ: paſtes buhſchana. No Romgorodaſ: pahre ſagteem ſirgeem. No Penſaſ: nelaimigiſ atgahijums. No Urales: wilku daudſums.

Ahrſemes ſinaſ. No Bahzijaſ: muhſu Keijera aiſbrauſchana Berline. No Auſtrijaſ: ſtudentu dumpiſ Graze. No Belgijaſ: ſwehta ſtaigaſchana, nemeeriga iſtureſchanoſ. No Rohmaſ: pahweſta runa. No Amerikaſ: Braſilijaſ Keijera trohna-runu, ſihmedamaſ uſ ultramontaneem.

Peedſchwojumi un eewehrojumi Bangkoka. Pahre walodu un rakſineezibu wipahrigi. Stahtſinſch iſ Biſmarka jaunibaſ laita. Sihki notikum iſ Rihgā. Diwi jauni muſiſka gabali. Paſubis behrn. Atbildes.

Peelikumā: Behgli. Graubi un ſeebi.

ſaunakahſ ſinaſ.

No Rihgāſ. Jaunaiſ ſemkohpiſaſ laika-rakſtiſ „Baltijaſ ſemkohpiſaſ“ kaſ Jelgawā teel iſdohts, treſchdeenu tai 30tā Aprili ſawu gaitu ſahla, ſawu pirmo numuru laudiſ raididamaſ. Jauno darba-beedri apſweijinadami nowehlam tam labu weikſchanoſ un paſchkirſchanoſ uſ ſawa preekſch muhſu tautas til ſwariga darba lauka. Tā tad mums ſchini gada diwi jauni laika-rakſti, „Baltijaſ ſemkohpiſaſ“ un „Darbſ“, kaſ uſnehmufcheeſ preekſch muhſu ſemkohpiſaſ un mahju-ſainmeeziſaſ derigūſ padohmus un mahzibaſ paſneegt. „Darbſ“ ſawo treſcho numuru iſdohdamāſ, laſitajeem paſino, ka iſ kataram ohtram numuram buhſchoht 16 lapu puſeſ, taſ ir ohtriteel leelſ, tā pirmāſ numuriſ, kam bija 8 lapu puſeſ.

No Maſkawaſ. Kā Maſkawaſ awiſeſ ſinaht dabujufchaſ, tad ihpaſcha komiſija, ſem graſa Subowa preekſchſehdeſchanaſ eezelta, kaſ iſſtrahdaſchoht preekſchlikumu pahre pahrgohſiſchanaſm zeetuma-buhſchana. — Tahſ paſchaſ awiſeſ ari ſino, ka ſinanzu miniſterija ar Warſchawaſ general-gubernatoru ſaſpreeduſcheſ, tā wiſu labaki waretu brandiwihna pretlikumigu pahrdohſchannu Pohloſ ſawaldſinaht.

No Bahzijaſ. Jaw preekſch kaſhda laika tureenāſ awiſeſ ſinoja, ka kaſhdi eſohht ſlepeni ſabuntojuſcheeſ ar to nodohmu, Biſmarku un kultuſ-miniſteriſ Falku nonahweht. Schahdaſ iſpauſtaſ ſinaſ wehlaſki ne-iſrahdiſahſ beſ pamata. Kā teel ſinohtſ, tad zaur ultramontannu uſrihdiſchannu taſ notiziſ, ka daſchi kaſtoſi bija nodohmajufchi tahdu taunu darbu nodariht. Sinameſ polizeja ar leelu nſmanibu un ruhpiſu pehſ tam meſle un tā leekahſ, tad mekſchchana nebuhſ beſ augleem, jo mineteem taundareem jaw ſahk pehdaſ dſiht.

No Franzijaſ. Leela dala tautas weetneeku jaw Berſalē

un Parihſe eeraduſcheeſ uſ noturamo tautas ſapulzi. Kā leekahſ, tad Bonapartiſtu partiſjai wairak to draugu raduſcheeſtarp tautas weetneekem, tā ka pee ſenata zelfchanaſ ari Bonapartiſti nahkſ par kandidateem. — Amieneſ biſkapaſ iſlaidiſ rakſtu pret teem tehwem, kaſ ne-atwehloht ſaweem dehleem mahziteeſ par garidſneekem, un noſauz ſchahdu iſtureſchanoſ. par to leelako grehku pret Deewu. — Franzijaſ wal dibaſ awiſeſ wehl arweenu par tam rakſta, ka Bahzija dohmajoht Franzijaſ ar karu uſbruht, bet tagad pee tam peemin, ka zaur Kreewu Keijera atbrauſchannu uſ Berline gan tilſchoht meereſtarp Bahziju un Franziju uſturehtſ. Ka ſchahdahm kara-bailehm daudſ pamata naw, taſ gan prohtamaſ, jo Bahzijaſ tagad dreegan darba ar ultramontaneem, tā ka wina gan uſ karu nedohmaſ.

No Spanijaſ. Spanijaſ paſtahw diwaſ partiſjaſ, weena brihwprahtiga un ohtra kalpo ultramontannu zenteeneem. Ta ultramontannu zenteeneem kaſpodama partiſja nu grih, lai wal dibaſ kaſtofu tizibu aiſſtaſhweſdama apſpeeſtu zitaſ tizibaſ, taſ ir, lai wina buhtu tahda, kaſ leedſ tizibaſ-brihwibu. Turpreti brihwprahtigo partiſja ſaka, ka wal dibaſ waiſagohht wiſu pirmſ aiſſtaſhweht tizibaſ-brihwibu. Schiſ abāſ partiſjaſ iſlihdſinaht nu ir tagadejaſ Spanijaſ wal dibaſ uſdewums, bet winaſ taſ naw iſdeweſ, tā to ſawā laika peeminejam. Zil lihdſ ſchim pahre Spanijaſ wal dibu war ſpreeſt, tad wina wairak peeſleenahſ pee ultramontaneem, tā to redſejam pee tam, ka Spanijaſ wal dibaſ ſawuſ profeſoruſ gara brihwiba ſpaiſdija. Zaur ultramontannu partiſjaſ rihoſchanoſ jaw no ſe neem laikeem wiſe pohſte Spanijaſi zehleeſ.

No Arabijaſ (Aſijaſ). Arabijaſ eſohht iſzehleeſ mehriſ, ta-pehſ teem Muhamedaneſcheem, kaſ ir Kreewijaſ paawalſneekſ, teel no eekſchkiſgu leetu miniſterijaſ aiſleegte, uſ Mekku (Muhamedaneſcheem ſwehto pilſſehthu Arabijaſ) zeloht, kamehr mehriſ naw beidſeeſ.

Telegraſa ſinaſ.

No Berlineſ, tai 1. Mai. Wal dibaſ awiſeſ eeranga abu keiſaru ſanahſchannu par meera-apſtiſtinaſchannu. Krakawā tifa ſakerteſ taſ, kaſ par tam bija gahdajiſ, lai kultuſ-miniſteriſ Falkſ tiktū nolautſ. Bahzijaſ trohna-mantineekſ, kaſ bija nobrauziſ uſ Italiju, tagad no Italijaſ iſbrauziſ uſ mahjannu.

No Olmizeſ. Olmizeſ biſkapaſ uſlikta no kara-teeſaſ nau-daſ ſtrahpe no 3000 marku, tapehſ ka winſch jaumeem baſnijaſ likumeem preti ſtrahdajiſ.

Cefchfemes finas.

No Chrgtu draudjes. Zeen. „J. Tsch.“ f. fchellojachs M. w. N. 6 pahr Chrgtu draudjes fkolhas behrnu ne-usmanibu un nejautribu, kas leela mehrā parahdijufchs, kad zeen. Widfemes fkolhu preefchneeka Gulefe f. fkolhas pahrraudfijis, un behrnu wezakeem pahrmēt, ka tee pee fawu behrnu ne-usmanibas wainigi, fazidams, ka zaur to naw behrnu ne-usmaniba aifbildinajama, ka tee pirmo seemu fkolhā eet, bet fchi ne-usmaniba nahloht wifū wairaf nefkolhotu wezako deht. Bret fcho J. Tsch. f. ufbrufchānu wezakeem, it kà tee ween buhtu tee wainigee, man kahds wahrds jafaka. Lai gan newaru leegt, ka behrnu ne-usmaniba un nejautriba zehlfefhs no tam, ka wezakee fawus behrnūs naw peenahkami audfinajufchi, tad tomehr man wezakee ja-aifstahw, tapehz ka tee tikai no audfeschānas mahkflās un likumeem mas ween ko fina, bet darba-landis buhdami ari mas ko ar audfeschānu war nodarbotees, tamdeht wifū wainu ne-ufkraufim wezakeem, kad fkolhas-behrni ir ne-usmanigi, nejautri, netihri u. t. pr., bet ari apdohmasim, ka fkolhotaja ufdeuwums ir faweem fkolheneem eedehtitht kahrtibu un tihribu un teem prahtu zilabt, kà ka tas paleel jautis un usmanigs. To wifū kophā fanemoht gan warefim faziht, kad fkolhas behrni ir ne-usmanigi, garā kuhtri, prahtā nejautri, ufwefchānahs netihri un nekahrtigi u. t. pr., tad par to newaram weenigi wezakeem to wainu pee-fchirt, bet pa datai ari fkolhāi, lai gan wezakeem nopeetni ja-atgahdina un stingri japeekohdina, lai behrnūs ruhpiigi audfina, pee kahrtibas un tihribas tohs eeradinadami un pee pallaufibas un usmanibas turedami. Bet jo leelaks ufdeuwums ir fkolhāi par to gahdaht. Jo fkolhotajs uf tam ir mahzihths, minetās ihpafchibās fawus fkolhenus audfinahht un tapehz ja kahdā fkolhā atradifim ne-usmanigus, nejautrus, netihrus fkolhenus, tad to drihsaf pahrmētifim fkolhotajeem un fkolhas eerikte, nefa fkolhenu wezakeem. Tā par prohwi par fkolhenu ne-usmanibu un nejautribu nebuhs ko brihnetees, kad fkolhotajs un fkolhas eerikte ir tahda, kas tahdahm nebuhschānahm naw preti; jo kur war fkolheneem raftees jautriba, mohdriba un ftundās usmaniba, kad wini wifū deenu fehđ fkolhas iftabā, kur aif faltuma, dwanuma, netihribas un dashadahm fmakahm newar glahbtees. Kad nu fkolhotajs tahdai nekahrtibai newar ne uf kahdu wihfi lihdscht, tad winam waijaga lufkoht, ka behrni watas ftundās labi dauds ahra uf-turahs un fklaidru gairu bauda. Tahda nebuhschāna Deewam fchehl! wehl dauds muhfu fkolhās noteek, kur fkolhotajs jaw dohma fawu gruhthu, bet augftu un fwehtu amatu taifni un riktigi strahdajis, kad winufch behrneem tikai no finafchā-nahm ranga dauds eepufht, bet par winu wefelibu mas ko gahda. Kas no fkolhotajeem tā dara, tas lai labaki eet malku fkaldiht, nefa fkolhas fwarigns darbus strahdaht. Bet neba mans nodohms rafstiht pahre fkolhas darbeem, es tikai gribeju aifstahweht wezakohs, peeradidams, ka fkolhas behrnu ne-usmaniba naw tikai wezako waina, bet ari pa datai fkolhotaja un fkolhas waina. Kahds Chrgleneetis.

No Ohgres upes lihziſcha. No malu malahm nahht finas, kà žitōs apgabaldōs laudis dſihwo, kà teaterus ſpehle, dſeeda-fchānu kophj un laudim teel apgahdatas grahmatu-krahtuwees, no kurahm kates war dabuht ſew laſiht, kad tam laiks at-leef. Ohgres upes lihziſcha lautini wehl nejuht no tahdahm leetahm, jo tee to eerauga par newaijadſigu. Zaur ko tas

nahht, jo ſchinis laikōs wiſi zenſchahs uf tahdahm leetahm, kà tad muhfu Ohgres upes lihziſcha lautini ween tik to wehl ne-atſihſi? Mihlais laſitajs, ta leeta ir ſchi: ſchis Ohgres upes lihziſis ir itin trefns un daſchu labu ſemturi uſpuhtis zaur to, ka fawu kabatu deefgan pildijis. Bet kas ſchē lihds ſchim truhziſ, kà ka tas žiteem pakalā palizis? Fkolhas un kreetna fkolhotaja. Gewehrojohht to trefnu apgabalu un tohs turigohs fainneekus gan waijadſeja preefch wairaf gadeem fkolhāi buht eeriktetai. Lihds iſgahjuſcham gadam tika wezā fkolhas namā uf behnineem maſā iſtabinā mahziti behrni, kura kahdas diwi aſis gara un diwi aſis plata. Tani paſchā iſtabinā dſihwoja fkolhotajs un ari behrni. Zaur zeen. draudjes mahzitaja gahdaſchānu tika ar Deewa palihgu jaunſ fkolhas namſ iſgahjuſchā waſarā uſtaifhts, kas itin ruhmiſs ir eeriktehts. Nu bija jadohma, ka tur tiks pilnigi peenemts fkolhotajs, bet par welti gaidijam, jo tee lautini brehza, kad tik lehtaki, un tapehz peenehma ſkrihwari par fkolhotaju, kas jaw par diwi pagafteem ir rafſtu-wedejſ. Nu war gan katris lehti nolent, ka fkolhotajam, kam diwi muifchās jabuht par ſkrihwari, ne-atliſfees deefgan laita preefch fawa fkolhotaja amata, kas pilnu wihra ſpehtu un laiku praſa. Schini pagafā ir lihds 80 fainneeku mahjahm, un ja nu no katras mahjas tik weenu behrnu fkolhā ſuhtitu, tad buhtu 80 fkolhenu un ſchohs peenahzigi mahzihht jaw preefch weena fkolhotaja pa dauds, bet kur tad nu wehl diwi pagafā ſkrihwera dariſchānas. Buhtu wehlejamſ, ka ſchis pagafſ, kas deefgan ir ſpehzigs preefch fawas fkolhas ween peenent fkolhotaju, to daritu, jo zaur to buhtu diwlahrtigs labums panahhts: pirmkahrt fkolhotajs netiktu tā nomohzihts, ohtkahrt behrni tiktu pilnigi mahziti. To nu eewehrodams pagafſ lai wairaf gahda par fawu fkolhu, kas wifam pagafſtam buhs par ſwehtibu. — Swehtdeenās uf krohgu eet un tur pee alus glahſites ſiltu galwu eetaiſiht un daſchreis ar kaimineem iſpluhktees, turklaht wehl maſinohs lihds weſt, kur tee redſ jaw wifadus titumus, — tahda krohgu dſihwe gan tohp wifur atneſta un laudis dſenahs zaur attihſtiſchānohs uf labakeem preekeem. J. D.

No Zelgawas. Kurſemes gubernijas waldifchānas teeſa, ſas iſgahjuſchā gadā zaur gubernijas awiſehm wifahm polizejas teeſahm, uf to zeetako peeſkohdinaja, lai eewehrojohht wifus tohs ſpehlā ſtahwoſchus likumus, ka ubagoſchāna un ap-lahrtblandifchānahs nekur neteek žeeſta, bet iſdelbeta, tagad tai paſchā leetā ir iſlaiduſe pawehli, kas ihpaſchi ſihmejahs uf ſchihdeem un ſchiganeem. Tā tad Kurſ. gub. wald. teeſa wifahm muifchu-nowadu- un meeſtu-polizejahm tagad pawehli:

1) kur ſchihdi pa mahjahm ſtaiga un ar drehbehm un fainneezibas prezhem andele, tur buhs pakal mekleeht, waj wineem katram ir ta waijadſiga andeles patente (preefch kahjineeka ta malka 7 rubl. 80 kap., un preefch braujeja pretſchu ſchihda 19 rubl. 50 kap.); kuram tahdas ſihmes truhſt, tohs buhs tuhdaſ pilſteeſai eefuhtitht. (Behz § 464 Boſchlin-uſtawā 1868.)

2) kur ſchigani aplahrt ſtaiga, buhs uf to zeetako peepraſiht no iſ weena paſes parahdifchānu un kur tahs truhſt jeb kur paſe pret likumu ir iſdohta uf wifū familiju, tur buhs ſchigānus tuhdaſ pilſteeſai eefuhtitht. (Behz § 173—175. Walſis-likum.)

No Kurſemes. Kà awiſes laſam, tad preefch Kurſemes laukſkolhahm likums eſohht peenemts. Starp žitahm ſchi likuma punktahm atrohdaht ari ta, ka katram behrnam fawſ nolikts laiks fkolhā ja-eet un ka wezaki jeb fainneeki un behrnu

audsinataji, kas behrms fkolhās nelaidihš, tiks strahpeti. Ihpafcha gubernijas fkolhas-teeša waldbihš pahr Kursemes fkolhas buhšchanu un awafšā winas atkal stahwehš aprinka fkolhapahrwaldišchanas. Wišas klatatas sinas dabuſim ſinaht, kad likums pehž dabutas Keisara apſtiprinaſchanas tiks iſfludinahts un uſ tam gan ilgi wairš nebuhs jagaida. Sirnigu pateizibu pelnoht zeen. Kursemes muiſchneeku wezakais, grafs R. Keyſerling k., kura publineem taš iſdeweš, ſcho preekſch Kursemes laukfkolhahm til wajjadſigu likumu iſgahdaht apſtiprinatu. Kā dſird, tad ari preekſch Igaunijas iſnahkſchoht tagad jauns fkolhas likums.

No Pehterburgas. Jaunais paſta likums, kaš tai 27. Septemberi 1874. gadā Bernes pilſſehta ar zitam walſtim norunahts un 1. Merzi ſhini gada wiſaugſtahi apſtiprinahts, no 19ta Juni ſahloht nahkš ſpehlā. Pehž ſchi jauna paſta likuma par wehſtutu peeneſchanu nekaš wairš nebuhs jamaſja. Par ſlehgtu wehſtutu ſuhtišchanu turpmah buhs jamaſja par katru lohti (jeb par 15 grameem ahrſemes wehſtule) til 8 kap. tagad maſja 10 kap.; par walejahm jeb atklatahm wehſtulehm 4 kap., tagad 5 kap. Par wehſtutu apdrohſchinaſchanu jeb rekomandeereſchanu jamaſja 15 kap. Drukataš-leetas, preſſchu-prohwes un dokumentu ſuhtišchana (ar banderoli) turpmah buhs lohti lehta, jo maſjahš par ik katrahm 4 lohtehm til 2 kap. Suhtamaš drukataš-leetas un dokumenti war ſmagi buht 2 mahzinas; pretſchu-prohwes — 20 lohtes. Uſ ahrſemehm ſuhtamahm wehſtulehm adreſe jaraſta Franzuſchu waloda; bet lai Kreewijas paſta kantorōš neraſtohs juſſchanaš, tad walſtiš un pilſſehtaš-wahredu der ari Kreewiſki uſraſtiht.

No Nowgorodaš gubernas D. muiſchas kašde awiſchu draugs ſuhta ſchihš ſinaš. Wiſch rakſta tā: Šhe ik gaduš nahk no Dinaburgas weenš wihrš ar ſirgeem un ar Kursemes audſinateem ſirgeem no 2, 3, 4, 5 u. t. pr. gadu wezuma; tohs wiſch te pahrdohd par to wiſlehtako zenu, ari dohd beš nandā uſ ilgaku gaidiſchanu. Wiſch nahk 5 lihđš 6 reieš par gadu un iſkatru reiſ atwed lihđš 30 un wairah ſirgu, tā ka muhſu puſeš laudiš ſiipri ween ruma, waj til tur nebuhſchoht ſagti ſirgi pulkā? Kursemē, kā ſinu, ſirgi ir deeſgan dahrgi, tā atſteleſchana ari maſja labu naudu, kā tad taš nu waretu nahkt, ka taš wihrš tohs ſirguš ſchē war daudš lehtaki pahrdohht, neka tee Kursemē maſja? Tapehž luhđſu wiſuš tautas brahluš, ja kam wina lohpiuſch taptu noſagts un buhtu daudiš maš ſkaidraš ſihmeš uſdohdamāš, lai jele to ſahđſibu katreis iſſino awiſeš, jeb ja grib, lai rakſta pee man wehſtuli. Tāpat peeminu, lai rauga ažiš patureht Dinaburgu, par kureeni daudš no ſagtaſeem ſirgeem tahtaki eet. No ſawaš puſeš labpraht gribu ſinu padoht. Preezatohs, kad waretu daſcham apſagtam pee wina mantāš atdabuſchanaš palihđſeht. Mana adreſe ir: Въ Новгородскую Губернію, Станицю Чудово, на мызу Дерево Г. Яну Дзервиту. (Latv. aw.)

No Penſaš. Tai 7tā Aprili ſ. g. notikaš Penſaš dohmenu waldbiā, ſchahdeš gadijums: Pulkſten dewindš no rihta kā arweenu, ſapulzejahš ſchihš waldbiāš ſkrihwert, ſawā rakſtamā iſtabā. Tur paleek ſehſchoht lihđš pulkſti. diweem, — lohti ilgi — lihđš trim; bet ſchoreiſ ſchē newareja ne lihđš 12 palikt. Pulkſten puſzel diwpađſmitōš, kriht pa labo rohku no durwin, tai iſtabā, kur ſchee ſtrahda — greestu muhriš, un teeſcham uſ galwaš weenam no ſkrihwereem. Nabadſtau dikti eewainoja, ſaſita galwu, tā ka aſiniš nahza, un kreiuš ſahnus. Saſiſtaiš palika beš walodāš. Bet kā dſirdamē bij,

gan buhſchoht iſweſeloteeš. Tā ari ne ilgi atpakatu eſoht gubernijas gimnaſijumā, un pilſſehta waldbiāš namā tahtāš paſchaš eegahſchanaš notikuſchaš. P. Gr.

No Urales. Kā „Maſkawaš Bahzu awiſeš“ ſino, tad Urales apgabala eſoht dandš wilku uſklihduſchi, kaš tur leelu ſkahlbi nodaroht, ihpaſchi pee aitu bareem. Tā par prohwi Urales aprinkti ween wilki eſoht nokohduſchi kahtāš 16,000 aitaš, turklat wehl ſirguš un žitūš leellohpūš. Wilkuš iſſklausti tureenāš eedſihwotajeem gruhti nahkaš, tapehž ka wini ar ſaweem ſlikteem ſchaujameem riſkeem un ar ſlaſdeem maš wilkuš ſpehž nokaut; ari wini mehginajuſchi ar giſti wilkuš nonahweht, bet ta ir lohti bailiga leeta, tapehž ka ſuri un žiti mahju kuſtoni ari tad dabuhn giſti ee-ehſt. Šchim brihſcham wehl naw ſpehjuſchi ſtingraki preekſch wilku-iſnihzinaſchanaš ſtrahdaht.

Ahrſemes ſinaš.

No Bahzijas. Muhſu augſtš Kungš un Keiſarš tai 28. Aprili pulkſten puſweenōš nobrauziš Berlinē, kur Bahzijaš keiſarš un printſchi winaš pee bahnuſcha apſweizinaja. Bahnuſiš bižiš bagati iſpuſchlohts. Muhſu Keiſaram peebrauzoht muſiſkiš ſpehleja Kreewijaš walſtiš dſeſmu. Sapulzejuſcheeš Berlinēſchi winaš preeziģi apſweizinaja, kā ari Berlinēš awiſeš pahr muhſu Keiſara atbrauſſchanaš ar ſirniģeem wahrdeem ſino. — Kā pa telegrafu teek ſinohts, tad muhſu Keiſarš apmeklejiš ſirſtu Biſmarķu.

— Taš iſgahjuſchā numurā peeminetaš preekſchlikumē, kaš ſihmejahš uſ katohu ordenu atzelſchanaš, nahza ſchinis deenāš pee apſpreeſchanaš un tika ar leelu balſu wairumu peenentš. Zaur ſcha preekſchlikuma peenemſchanaš Bahzijaš waldbiā leelu ſohli uſ preekſchu ſpehrufe uſ tautāš apgaiſmoſchanaš lauka, jo tur, kur kašde katohu ordenš, gariga ſabeedriba, tautāš fkolhas buhſchanaš tur ſawā pahrwaldiſchanaš, tur tautāš apgaiſmoſchana tika drihſal apſpeeſta neka weizinata.

No Berlinēš rakſta par kahtu breeſmu pilnu pahrklatiſchanoš. Tai 21mā Aprili ſtarp pulkſti. 7 un 8 no rihta ſuhta darba-ſeewa ſawu 10 gaduš wezu dehlu pee kahta tuwala bohđneeka, lika winam tur par 2 kapeikahm nopirkt ruhktofahli (Bitterſalz). Sehnš to atneſa un ſeewa ta tuhliſt kaſē ar uhdeni eejauzā un iſdſehra. Likko ſeewa bija ſcho maiſijumu iſdſehruſe, kad wina tuhliſt breeſmigaš wehdera graiſaš ſahka mohziht un pehž kahtahm 10 minutehm wina bija ſawu dſihwiwu iſlaiduſe. Atſauktaiš ahrſte atrada winaš jaw iſdſiſuſchu un to ſahliš paleeku nehma pahrraudiſchanaš. Iſmeklejoht atrada, ka bohdeš ſeliš ruhktas ſahliš weetā dewiſ kleſahli (Kleeſalz). Nomiruſchahš lihkiš tika lihku namā noſuhtihš un bohđneekam wiſš kleſahliš jeb kleſalzeš kraħjums aiſſehgelehts.

No Auſtrijaš. Pahr to iſgahjuſchā numurā peemineto ſtudentu ſaģelſchanoš pret Don Alſonſo un Dona Blanķu runajoht japecimin, ka tai 21. Aprili bija ſtudentu ſapulze, uſ kuru bija ſapulzejuſcheeš kahti 600 ſtudentu. Uniwerſiteteš rektoraš ſapulzejuſchoš ſtudentuš uſrunadamāš, ſaģija, ka winan eſoht nopeetni wahrđi jaſaka uſ ſtudenteem. Kamehr uniwerſitete paſtahwoht, nekad uniwerſiteteš waldei nebijiš wajjadſiģi ſtudenteem kahtu pahremeſchann iſſaģiht; bet tagad taš eſoht žitadi, jo ſtudenti pret peekohđinaſchanaš eſoht dumpjoſchanaš celaiduſcheeš. Ka ſchahda pahrkahpſchana nepaliſk beš eewehroſchanaš, taš jaw gan prohtamē. Tā tad ari jaunakāš awiſchu

sinās lasam, ka pehz studentu dumpjofchanas ismekleschanas tahds preedums isnahzis: weens jurists (likumu sinaschanas students) pawifam un ohtes us pufgadu no uniwersitetes isfiehgtis un dauds ziteem issazita pahrmefchana.

No Belgijas. Littichas pilsehtā tai 25tā Aprili bijuse fwehta staigafchana, bet pilsehtas eedfihwotaji pahz fcho staigafchann daudskahrt issazijufchi fawu nepatilschanu un beidsot israhdiufchees tif draudedami, it kā buhtu gribeufchi staiguleem usbrukt, tā ka polizejai bija meera trauzetaji ja-apmeerina un kahdi jafanem zeeti.

No Rohmas. Kā lasitajeem sinams, tad fchini gadā pahwests fwehti katolu basnizas gawilefchanas-fwehtkus. Us fcheem fwehtkeem fchinis deenas bija us Rohma nozelojufchi Franzufchi, kas no pahwesta tifufchi fanenti. Kahds no Franzufcheem tureja runu, kurā winfch stipri aiskehra Bahziju. Us tam nu pahwests atbildeja, kā winfch us Franziju lai nepalaujotees, jo Franzija winam tuhftostahrtigi fawu mihlestibu parahdijufe. Tad tahlat runadams pahwests peemineja, ka zitas walstis us wina wahredeem neklaufoht, winfch pats esot wangineeks fawā pili. Winfch ar wineem, prohti teem Franzufcheem, faweenojotees, un tad ar tahdeem wahredeem beidsa: „Mufju cerohfchi ir Deewa luhgfchana un Deewa-bihjiga dshiwofchana, Leefsim fawas galwas sem Deewa likumeem un isluhgimees debefs fwehtibu preekfch Franzijas un wifas pasaulēs.“

No Amerikas. Brasilijas keisara walsti (Deenwidus-Amerikā) ari katoku biskapi, kā to fawā laikā peeminejam, fahufchi pret walstelikumeem pretotees, zaur ko daschi biskapi no waldivas tika ar likuma strahpi apkrauti un tamdeht starp Brasilijas keisara un pahwesta waldivu fanihdeschanahs radahs. Tai 22. Aprili Brasilijas keisars fawā trohna-runā peeminejis ari fcho fanihdeschanohs ar pahwesta waldivu, ka winfch dohmajohht, ka pahwests ar Brasilijas waldivu pilnā meerā isluhgjohht, tif lihds winfch, prohti pahwests, buhfchoht pilnigi issinajis, ka Brasilijas waldivas tikai fawus likumus eewehrojufe un pehz likumeem turedamahs biskapeem newareja netajsnibu dariht. Bet ja pahwests to ne-atfihstu un nedaritu, tad keisars zerohht, ka Brasilijas walstis weetneeku fapulze no likumu aistahwefchanas pret pahwestu nepareisu prafifchannu ne-atraufchotees, kā ari pee wajadfigu jaunu likumu eegruntefchanas palihdeschoht. Par walstis naudas buhfchannu runadams, keisars peemineja, ka ta esot pilnā kahrtibā. Scho sim eewehrojufchi atrohdam, ka ari tahlā Amerikā laizigahm waldivahm pret ultramontaneem jakaro.

Behl no Amerikas. Jaw reisahm esam peeminejufchi, ka ultramontani, kas arweenu wairal fawu eespehju Ciropā saude, nu mehgina Amerikā rihkotees. Tā par prohwi Deenwidus-Amerikā Elwadoras republikā esot wifu waru fawās rohkās fagrabufchi un tā tad ari wifu waldivu us garigu pamatu nogruntejufchi. Walstis preekfchneeks, ministerei, generali, walstis weetneeki, wisi ir pahwesta padewigakee kalpi un strahda pehz wina gribas. Pate republika stahw „Jesus fwehtas fads“ apfargafchanā. Kara fpehkan jeb armijai ir 4 diwisijas, kas teel nosauktas: Deewa dehla diwisija, laba gana diwisija, peezu wahfchu diwisija un wifschkihstakas Zumprawas diwisija. Wifseem saldateem ja-eet katru deenu basnizā mifchas klaufitees un reisi nedelā pee biktes. Is walstis bankas it katru gadu teel pahwestam fuhititi 10 milionu dahlderu: walstis paradi un prozentes paleel jaw gadeem nemafkati.

Peedfihwojumi un eewehrojumi Bangkoka.

(Pehz „Prof. Sildebrandt's Reife um die Erde“).

Leelaka data fchihš ehromtas, no wairal kā fchetrifants tuhftofcheem zilweku apdshiwotas pilsehtas peld us uhdena, us bambus-needru kohku plofsteem. Muflaini upes-krasti gan buhs eedfihwotajus us tam peespedufchi, bet tad ari winas semes-malas negants karstums, kas zaur tekofchu uhdeni zil nezil teel apflahpehts. No tam zelahs eedfihwotaju weikliba peldefchana. Rihthos un wakarohs gul puf Bangkoka uhdeni, jauni un wezi peld tif pat isweizigi un isturigi kā uhdensputni. Mahtes sihda un mahza behrnus uhdeni stahwedamas; katrs grib wehfajā straumē atdshifinatees. Saprohtams, ka lohti daudš nelaimes gadahs, jo Menamas upe ir wareni strauja, pee kuras Bangkoka buhweta. Bet zilweku dshiwibas tē masā zeenā un par behrniu, kas bef wehts dshimohs nogrimst, neweens wairs nebehda. Zaur Buddas tizibu zehlfefhs weenprahtiba nosmaze fcho zilweku kruhtis preekus un behdas. Un mirufchais jaw ari teel pehz wina dohmahm muhschigā meerā un bef fahpibas juhmala ismehts.

Tai 7tā Merzi (1862.) man zaur manu amatu tas gohds tika, augstus weefus fagaidiht. Rehnifchfiga augstiba, prinzis Juris Wefchentens Siamas walstis ohtera kehina dehls eenahza man brohkasti ehdoht bef kahdahm zeremonijahm (smal-kakas fadhifwes islikfchanas) manā istabā. No birgeru kahrtas buhdams zilweks es newareju zereht, ka kahds pee waldivamas familijas peederigs lohzeelis tif agrā laikā pee manis leelajā gohda-mundeerina (uniformā) nahfchoht, bet Siamas ideenas munderinu gan buhtu drufzin lepnaku dohmajis. Rehnifchfigas augstibas prinzis bija tikai fakhana sihda bilfes gehrbees; krellu, komfotus, kurpes un kahdu galwas-afpegu wallahht winfch bija par newajadfigu atradis. Winfch bija pee manis darifchanās nahzis. Winfch bija sinahht dabujis, ka Bruhchu „fkhunsts mahlderis“ esot Bangkokā abrauzis un nu bija atnahzis apjautatees, waj tas newaretu kehina portretus (nobildejumus), zilweka auguma leelumā ar elas pehrwehm un nomafgajamus pataifihht. Birmais kehniufch teekoht patlaban no kahda Anglu fkhunfneeka lihds zelem mahlehts un wina brahlis, Siamas ohtrais waldivneeks, kehniufchfiga augstiba, Somdet Fra Paramainde Mahaiswara Rangforga, ari newaroat tai kahribai preti atturetees, nelizis fawu, kad ari ne wifu augstako tad tomehr augstaku perfonu nomahleht. Zil es no ta pa angliški runadama printfcha nopratu, tad augftee brahli wis labi nefatika un ka fchi portretu mahlefchana ari tif bija nodohmata pretofchanahs. Man weeglaki isdewahs no printfcha watam tift nefa biju dohmajis. Es winam rahdiju fawas uhdens-pehrwes un zitas pee mahlefchanas peederigas leetas, kā ari kahdus semes-gabalus israhdidamas gatawas bildes un no tam tad prinzis Juris noprata, ka es newareju wina augsta tehwa wehlefchanohs ispidiht. Prohjam eedams prinzis tif pat weikli kā mufju jaunee kara-wihri wezakam wirfneekam tuwojotees fwahrtu apfakli aifahke, fawas bilfes lihds nabai augfcham uswilka. Birfstei lihdsigs matu zekuls, kuru prinzis tapat kā ziti Siameefchi us peeres nefa, kamehr pakausis glufchi pliks nodshits, dewa winam lohti johzigu isfkatu; man pagahja wairal deenas, eekam ar fcho galwas-rohtu apradu, ka winu bef fmeefchanahs wareju usfkatihht.

Tai 10tā Merzi pa Menamas upi wifinadamees es nejaufchi redseju tē eerastu lihku apglabafchannu. Siamā ir tapat

ka Breeksch-Indiã eeradums lihkus fadefinaht. Bet fche pa-preekschu meesa tika no kauleem nogreesta un til tee teel fa-graudeiti. Rã Kalkutas un Benares pilsehtãs, bij ari te uf fadefinafchanas weetas daudsã ta nofauktu maitas- un masu laupitaju-putnu, kuzi te til drohschi, ka lihku greesejeem meefas gabalus no pirfsteem ahra rahwa.

Pulksten Hjos pehz pufdeenãs es ar Anglijas konsulu, flaweno Dr. Schomburgku apmeklejam pirmo Siamas kehniu Mongkutu. Preekfchistabã mehs tikam ar auktu uhdeni, kas preekfch fchejeenas laudim ir leels gahrdums, apzeenati, bet ne-usdrohschinajamees eekam baudiht, kamehr gluschi netibrãhs glahses nebijam ismasgajufchi. Apkãhret mums bij daudsums kãufchu uf zeleem un elkoneem nometuufchees, kuzi til meerigi guleja, ka ir azis uf augfchu pazelt ne-usdrohschinajãhs. Es newareju dabuht issinaht, waj fchee pasemigee bij kehniã fulaini jeb ari lohti padewigi apafschneeki, kuzi te laimes brihdi semes tehnu schezligã waigã gribeja pãfkatitees. Siamas kehniãfch, kas Siropas augsto waldineeku likumu nepãfijst: „nelikt gaidiht ir kehniu gohdprãhtiba,“ lila mums pehz fawas semes eeradumu ilgi gaidiht. Pulkstens rahdija fchetri, kad kehniã zeremoniju meisteris muhs aizinaja kehniã preekfchã eet.

Kehniãfch nahza mums preti un weda muhs schezligi trohna fãhlẽ. Rã pirmãis kehniãfch Mongkuts bija wairãf par fãwu apgehru gahdãjis, nefa wina brahta dehlẽ, prinziã Juris. Murgurã winã bij wioleta fihda kãmsoti ar selta israfkitãhm peedurtnehm un karmosin farkanas lihds zeleem fneegdamãhs fihda biffcheles. Ap kãflu bij balts no britantu (dinantu) adatas faturets lakats un ar fihda fchali aptihts; krekla kehniã tapat nebij kã wifseem wina apafschneekem, rohbfichneekem un zilts radineekem Afjã. Ne kurpes ne sekũ winã kãhã nebij, apafsch lohkitawãhm bij winãs bruhnee keewee stilbi gluschi kãili. Uf galwas kehniãfch nefa masu fihda miziti bes fchirma; fchãi bij pee ruhtainãhs malãs Siamas augstãkãis ordens, zetortãs klãfes elefanta ordens, peefprãusts. Gluschi pee fcha weegla apgehru nepeepãfaja lihklãis selta johbins ko kehniãfch bij ap widuzi apjohsees un ar kuru winfch tikpat fpehzigi mahzeja stiefchinãht, kã muhsu jãmee wirfneeki. Kehniãfch nelikãhs zaur muhsu fãhthuhfchanu trãuzetees un ehda gluschi meerigã garã „beteli,“ ihpãfchi fãgatãwotãs palmãs lapãs, lihdsigã muhsu tabãfãi. Kehniãfch ir 59 gãdi wezã, bet isskãtãhs labus 10 gãdus wezãks un runã fãprohtãm pa anglisti ar lohti nefkãidru balfi.

Glihti buhweta ar seltu bagati isrohtata trohna fãhle nedãritu ir Siropas kehniu pilei kãumu. Wina bij ar raibu tepiki iskãhta, kuzã rakstu (musturi) es lahgã newareju pãfihã, jo ari fchi fãhle bij ar zilwekem pilna, kas uf gihma bija nometuufchees. Pehz fchejeenas fãdshiwes likuma (etiketes) wãijãgã pat printfcheem, ministereem un wifseem ziteem augsteem wãlhts deenestneekem kehniãm fãhãt esohãt fchãhdu fãwu padewibu israhdiht. Seenas bij ar Anglijas kehniãneenes, Franziãs keifãra un kehniãneenes Pomãres leelãhm bildehm pufchlotãs. Weenã kãktã bij Bruhfchu grenãdeera stãhws, unifõrmã un eerohtfchõs, peefleets; figurãi bij kãhã noluhfufi un kehniãfch nebija zitãdi prãtis lihdsfetees, ja fãhle wina ehtrãmigu greffnumu negribeja atnemãt. Bes fcheem atrãdãhs trohna fãhlẽ jãummohdes leelgabãls, kas kã „kehniã pehdigãis padohms“ pee wezã Siamas waldineeka wifleelãkã gohdã likãhs stãhwoht. Mehã drihfftejam weens trohna labã ohtrẽ kreifã

pufẽ apfchstees un nu eefãkãhs fãrunã. Kehniãfch manã iswãizãjã pehz manã wãhrã, uswãhrã, dsimtenes, wezuma, peemitelkã un ihpãfchãhm fihmehm, kã pee mums pãfes idewejã. Zilã tãhãt winfch manã pãreifi jeb aplãm fãprãtã, newãru notelkt, bet tãs ir teefã, kã pãhr Bruhfju un to weetu, kuz Berline atrohãdãhs winfch manãs fãkãdrofchãnas nefpehãjã fãprãst; winfch weenãdi pãhrmãiniã Bruhfju ar Berfju. Muhsu fãrunã tika zaur kehniã leelo nerãhtrũ pulku beefchi ween jãukã. Kehniã jãunãi pa-audsei ir fcheit lihds peeaugfchãnãi, t. i. lihds 12tãm dsihwibãs gãdãm ihpãfchãs behru teefibãs. Wineem wehl newãijãgã kã wezeem augstãmãneem un muifchneekem kehniãm fãhãt esohãt uf zeleem un elkoneem nogultees, bet ir brihw trohna fãhlẽ apkãhret stãigãht.

Austrumã ir tãhdẽ eeradums, kã weefis mahjãs tehãm un fchis weefim kãut ko dahwina un pãts wifufchehlãigãis ari derigãs dahwãnãs, jã tã ari til kãhdãs mahrzinãs sterlinũ (mahrzinu st. ir muhsu nãudã kãhdi 7 r. f.) buhtu, ne-ãp-fmahde; pret ko tad pehzãf no fãwã kehniãfchãgã pirfãtã kãhdu greffjenu preti dohd. Dohmãht wãr mãso printfchu un prinzefchu nepãzeetibu, kãd es arweenu wehl kãwejojã wineem eerãstohs bonbonus un fpehles leetãs no kules ahra wilkt. Wini nahzã manã fãhãt, ismekleja frãkãs pãfãfãjãs kules un tur nefa ne-atrudufchi kehãhs ari pee kruzfchu kules un pee biffchẽm un luhkojã pat tohs pee pulkstãna kehdes peefãhrtohs selta neezinãus norãut, kã kã til frãku aispohgõdãms wãreju glãhbtees. Nu gãn wini no mums atfãhãjã, bet pagãlmã fihkus atmentiwus fãlãfijufchees tee atrãhãzã atpãkãt un fãhã ar teem manã un Schomburgku lohti isweizãgi bombardeereht. Semes-tehãwã ne-usmanibu, kuzfch to wifũ neredseht nelikãhs, uf fcho wina pa-audses nerãhtrũ greest gribedãms es eedrohschinãjohs prãfihãt, zilã leelã gãn kehniã familiã kãhpã ar fcheem mihteem gohdigeeem mãfãneem esohãt? Pehz ilgãkãs fãfãkãitfchãnãs un reiffnãfchãnãs kehniãfchã atbildejã, kã winãs fãkãitã kãhdi fchetredẽfmitãstõni buhschõht, bet winfch wãroht ari malditees. Lãi gãn winfch teizã, kã tilpat daudsã nahwẽ nobãhlfchã, tad tomehã neflehpã fãwu preekũ par til leelu behru fwehtibu un likãhszãur manũ jãutãjũmũ palizis jãukũ un jãutẽs.

Winfchã pãzehlãhs, dãbujã pũdeles ar farkãno wihũ, peelehã uf fãhnã gãldã stãhweãdãmãs mãfãs glãhses un dshẽrã uf muhsu weselefãhm. Uf tohãtã (lãimes wehleschãnã) bij no Siropãs pufes jã-atbild. Es luhdsu preekfchã tãmã atãufchãnãs, kã tika lãipnigi dohtã. Bet kehniãmã likãhs kã tagãd peenãhlotees stiprãku dshẽreenu bãndiht: winfchã pãts ar fãwu rohku pildijã trãhs pufkõhrtelã glãhses ar smãlku brandwihũ (kõnjãku), jo te tãs stiprãkãis dshẽrens teel is tã leelãkã mehãrã dsertẽs. Pãsemigi es wehleju kehniãmã lãimi un weseleibu, pãleeljũ ari wina leelgãbulũ, wina brandwihũ un grenãdeera bubuli; es bijũ zaur to peeminejis kehniã wifũ mihtãkãhs leetãs. Kehniãfchã fãpreezãjees dewã manã stipru gruhdeenu ribãs, fãtwehãrã manũ rohku un fãhãkã to draudfãgi mãidfihãt, pee tãmã fãwu wezũ gohdigu gihmi ar tãhdu wãru fãrãudãms, kã winãm farkãnã betetã fũlã pãhr luhpãhm uf biffchẽm tezejã. Tad winfchã no jãunã pildijã glãhses, pãnehmã manũ un fneedfã manã fãwu, uf kuzãs no wina nelihãtrãs mutes plekis bij palizis. Mãnã fchãhwãhs prãhtã, kã kehniãfchã ar manã grihbrãhlibũ dsert, bet winfchã bij tãkãi glãhses pãhrmãijis. Bũfchõtees nu gãn newãijãdsejã, bet jãdser bij. Gribedãms kehniã prãhtũ no brandwihũã nowehrfi, es eewãizãjohs pehz wina lãulãtũ draudjenu fãkãitã, winfchã fãrãuzã peeri un ñe

atbilbeja ne wahrda. Pehzaf dabuju sinagt, ka nepeeklahjigi biju darijis. Zo abi Siamas kehniini grib Giropas walbineekeem wisur lihdsigi buht un es biju winam daudfseewibu, kura winus pehz winu dohmahm weenigi no scheem schtir, atgahdinajis. Bet wezais palika atkal labs, kad par peeminu wina fotografiju luhdsu. Winfeh man lika weenu iskrasjotu fotografiju rakstamas burtnizas leelumâ atnest, us kuras winfeh fawu brandwihnu butetu widu us trohna fehd. Kâ pee muhsu farunas winam, ta ari winam tur ir kreisâ rohkâ nuhja un mutes auts no smalkaka audekla. Nedrihtstu apfleht kehniinfeh mutes autu pee deguna tihriſchanas nelectaja, bet winu par augstu un smalka zilwela ſihmi uſkratoht likahs. Wehl es kehniinu luhdsu lai us fotografijas fawu wahrdu uſkratoht, ko winfeh ari darija un tad mehſ gahjam. Pehz mums nahza kahds juweleers (dahrgu akminu iſſtrahdatajs un tirgotajs) kehniinam preeſchâ. Kâ Schamburgkſ ſtahtija, tad kehniinfeh ſchahdus dahrgumus lohti miſhlojht un winam preeſch ſawas eegribas iſpildifchanas ari efoht deefgan naudas, jo Mongkuts efoht Siamas walſis leelafais zukuru un rihsu tirgotajs.

(Turpmal beigums.)

Wahr walodu un rakstneezibu wiſpahrigi.

Waloda ir tahtakâ ſinâ tahds lihdselkis, zaur kuru mehſ ſawas juhtes, dohmas, wehleſchanas, wajadſibas un it ihpaſchi wiſu dſudamu un ſaprohtamu daram, kas bes ſlanas ziteem neſinams un neſaprohtams paliktu.

Tahdi lihdselki ir pirkahrt redſamas ſihmes, par prohwi: iſrahdiſchanas, ahſtiſchanas, azu-mirkſchkinaschanas jeb norahdiſchanas us dohmatahm leetahm un buhſchanahm u. t. pr. un ta tad teef iſrahdiſchanas-waloda noſaukta. Schi waloda gan ir daudſreis it ſaprohtama, kâ par prohwi: azu-mirkſchkinaschana, duſniga zilwela duhre, ſkaidiga zilwela pagreiſa ſkatiſchanahs, ſahpes-zeſdama un gruhſirdiga zilwela azu-mirkli, bailiga un nepaſtahwiga taundaritaja iſſkata u. t. pr. bet ihſti ſkaidra un ſaprohtama ta tikai wehl tad teef, kad ta teef par ſkanu-walodu.

Dhtrkahrtiga un ihpaſchiga waloda ir muſihkis, til lab inſtrumentu jeb muſihka rihsu ſpehleſchanâ, kâ ari dſeedaſchanâ. Schahdâs ſpehleſchanas- un dſeedaſchanas-ſlanâs parahdahs wiſas juhſmas, kâ par prohwi: Waidi, preeki, lihgmiba, meers, ahtriba u. t. pr. us til dabigu wiſſi, ka tahs ſkaidri un gairchi war tift ſapraſtas.

Kad nu atkal us paſchu to ſlanigo walodu greeſchamees, tad lai gan jaw daſchahrtigi ir pehtihſ, tomehr naw wis iſdabuts, kâ tahs daſchadas walodas un runas-wiſhes paſaulê ir zehluſchahs. Gan to jaw labi apſinam, ka muhsu ſemes tautas ſawas eeraſchâs un dſihwes-kahrtâs un tapat ari ſawas walodâs ir pawifam neweenadas, un tapat, kâ attihſtiſchanahs us preeſchu dohſchanahs, waj atpakal eefchana ſchê dohd ſkaidras leezibas par tahm, tapat dara ari winu waloda. Un kad ari tas ta ir, tad tomehr wehl turklaht il weenam zilwefam ir ta gara dahwana dohta, wiſas ſchahs daſchadigas walodas eemahzitees un peeſawimatees.

Zo wairaf kahdas tautas ir mahzitas, jo plaſchakas un pilnigakas ir winu walodas. Pee ne-iſglihtotahm un ne-mahziatim tautahm ir waloda tapehz ari rupja, ne-apſtrahdata un nepilniga.

Kad kahda tauta iſmirſt jeb iſnihtſt, tad ta atſtaht kahdas ſihmes par fawu mahzibu un ſinibu ſawâ rakſtneezibâ; tapehz winas waloda gan wairas ne-eet pohſtâ, bet ta teef par wezu

walodu noſaukta. Tahdâ wiſſe Obreeſchu, Lateinu, Wezgreeku walodas teef par wezahn walodahm noſauktas — un tapehz ka tahs no mahziteem wiſreem teef gudrotas, ari par mahzitatim walodahm dehwetâs.

Kamehr kahda waloda no tautas wehl aiſweenu teef runata, tamehr to noſauz par jaunu, dſihwodamu walodu, kâ par prohwi: Latweeſchu, Wahzu, Kreewu, Franzuſchu, Anglu walodas.

Daſchu reiſ peenem kahda tauta zitu wairaf mahzitu walodu un ſinatnibu, — tomehr tahdâ wiſſe, ka ta ſawai paſchâi walodai pawifam ne-atſakahs, bet ta pate pamafam ween iſkufſt un iſnihtſt. Tad noſauz tahdu walodu par mahteswalodu un to no tahs iſſtrahdajuſchahs walodu par meitas-walodu. Spaneeſchu, Italeeſchu, Franzuſchu, Lateinu walodas ir meitas-waloda.

Zitadakâ ſinâ latris noſauz fawu tautas walodu par mahtes jeb tehnu-walodu. Schini ſinâ ir nu ari Latweeſchu waloda muhsu dſihwodama tehnu-waloda.

Pehz augſchejahm iſſkaidroſchanahm nu aſſinam walodu par tahdu ſpehzigu leetu, ar ko mehſ ſawas dohmas un fawu ſirdsprahthu zaur iſrahdiſchanahm un wahrdeem ſkaidrus un ſaprohtamus daram. Bet tapat kâ zilwetu dohmas nepaleef aiſweenu tahs paſchâs, bet lihds ar peemahziſchanahm paleef gluſchi zitadas — gan pawairojahs, gan paſkaidrojahs, ta ari behrens eejahl wiſpirms zaur daſchadahm ahſtiſchanahm un iſrahdiſchanahm fawu prahthu un eegribu ſinamu dariht, tad tas ſahl runagt kahdus wahrdus un ta tas eet weenumehr us preeſchu, kamehr tas ſahl kohpâ ſaderigus wahrdus leetaht, jo ſapratigaks un gudrats tas teef.

Glufchi tapat klahjahs ari jaw pee-anguſcham zilwefam. Winfeh gan war runagt, bet ſchi runa paleef aiſweenu tikai tahda nabadsiga palihdsiba, tahs tuwakas wajadſibas un dohmas iſſaziht. Bet lai kahds waretu ſapratigi runagt, tad tam ari wajag daudſ ſapraſchanas, tas ir: tam wajag fawu ſapraſchannu zaur mahzibu ta paſmalzinaht, ka winfeh war pareiſ dohmaht, un to, ko dohma jeb dohmajis, ſkaidrâ runâ preeſchâ ſtahdihſt. Wahr wiſahm leetahm ir ſchê wajadſigs, walodas-bagatibu ta iſſinaht, kâ il reiſ to peenahſtumu un patihlanu wahrdu pee runaſchanas war leetaht.

Lai tahdu walodas-bagatibas praſchannu ſew waretum peeſawinaht, tad mums wajag zaur peeklahjigu paſchmahzibu un ſkohlas-mahzibu us to ſataiſitees, tohs labafus rakſtus apdohmigi laſiht un walodas kahrtigu ſalikſchannu raudſitees eewehroht. Wiſſkaidraſt muus to mahza gramatika jeb walodas-mahziba, kura atkal trijâs dakâs cedalita, kâ: ſkanu- jeb burtu-, wahrdu- un teikumu-mahzibâ.

Rakſtis ir — kâ wehl nefeſ us Balgales ſkohlotaju konferenzi Kurſemê tika iſſkaidrohts — muhsu dohmu, preeſchmetu waj wahrdu redſams uſſihmejumſ; rakſtneekſ ir tas wiſes, kas tahdas dohmas, preeſchmetus un wahrdus uſſihme un rakſtneeziba ir zilwetu wiſpahrigi garu-darbi, gara-iſdewumi, kas zaur walodas, rakſta jeb drukatawas palihdsibu par ſaprohtamu parahdiſchannu teef padariti. Wiſpahrigai rakſtneezibas-wehſturei ir atkal tas uſdewums, to leelu zilwetu gara-darbu wairumu pehz kahrtas ſalikt un redſami preeſchâ ſtahdihſt.

(Turpmal beigums.)

Stahſtiſch iſ Biſmarka jaunibas laika.

Biſmarks kâ gehgers. Biſmarks jaw no paſchahm jaunibas deenahm ir bijis leels jahts draugs, par kuru pee-

dsihwojumeem daudš stahstini laudis ipausti. Prohwes pehz fche weentu atgadijumu is wina jaunibas gadeem pastahstisim, kuru dabuja sinahst zaur kahdu augstu lungu, kas ar Bismarku stahw draudšigā fatihšchanā. Tas bijis tā: Bismarks wehl jaunš buhdams, bija ar fawu draugu v. G. us fchnepu-jakti isgahjušchi Ubi gehgeri nomaldijahš kahdās emā muklajā. A v. G., kurfch bija tukšs un sinams ari fmaagks, eestriga lihds pat paduſehm muklajā. „Balihdsi! palihdsi!“ isbihjušchais kleebsa, luklodams abrā israhptees. „Mihlais Bismark, palihdsi tof man, es jaw nostrigfchu fchai fafahditā muklajā.“ Pee tam v. G. arweenu grima dsilaki eelſchā, kamehr Bismarks, kuram katra weekina muklajā bija pasihstama, nahza glufchi meerigi tuwaki, pehz fchnepehm mekledams. „Altstahj jel tahš fchnepes!“ — v. G. fawza nahwes breefmās, „un iswelzi mani abrā, man jaw tas netihrais uhdens fahf nahkt mutē.“ „Ja mihlais G.“ Bismarks atbildeja meerigi, kahdus sohtus no wina stahwedams, tu no ta muklaja newari tikt laukā; neweens zilweks tewi newar glahbt; bet man buhtu sčehl, ka tu fchai muklajā tikt ilgi nomohzitohš; waj tu sini to, mihlais G., es tew gribu tahš mohkas atweeglinahst un tew branqu strohju lahdinu galwā laidiſchu, tad tu nomirfi drihsati un peeklahjigati.“ „Waj tu traks,“ G. brehja un kahrpahš ar roklam un kahjahm, gribedams israhptees, „man naw lustes ne noflihkt, nedš ari gribu liktees ſewi noſchaut.“ „Balihdsi man tof, pee dewineem welneem!“ — Meerigi Bismarks lika flinti pee waiga un mehrteja, fajidams: „Isturees tikai meerigi, drihs beigtees wiſas mohkas. Dsihwo wefels mihlais G., es tawai ſewwai wiſu pawehstifchu.“ Tagad nabagu G. teefcham jagrahba nahwes breefmas; wiſus fawus pehdejohš ſpehkus janemidams, wiſch pehz neſchehligas nomohziſchanahš israhrahpahš no muklaja un sihwo pahrmefchanu issajija ſawam draugam, kas beſ juſchanas islikahš buht. „Waj tu nu redſi,“ Bismarks fajija, „ka man bij taiſniba? Birms wajjaga paſcham ſew palihdsitees, tad pee zita palihdsibu mekleh.“

J. K.

Sihki notikumi is Mihgas.

Swehtdeen tai 27. Aprili pulkſt. 1/2 11 no rihta aisdgahš ta Maſtawas Mr-Mihgā, Smilſchu-kalnu celā № 23 atraſdamahš mahja, peederiga tam pee Selgawas peerakſtitam Fridrich Kahrl Meijeram. No ſchejeenas uguns aigrabha pee Mihgas peederiga zimmerana Ernst Adolfs Nadolsky tuwumā buhdamahš mahjas un diwus ehrbergus. Wiſas ſchahš peeminetas ehlas tika pahriwehrſtas par pelnu tſchupu. Beſ tam wehl dſehreenu pahrdeweja Jakobfohna mahja tika ari lihdsi aifrauta, no kuras tikai weens ſuhris nodega, bet pee Jakobfohna mahjas peederigais ſchluhnis nodega lihdsi pamatam. Meijera un Jakobfohna mahjas bija Mr-Mihgas uguns-apidrohſchinafchanas beedribā par 3100, un par 4000 apdrohſchinatas. Nadolsky mahjas ir Warſchawas uguns-beedribā par 3017 rubl. apdrohſchinatas. Zaur uguni notikuſe ſlahde wehl naw aprehkinata. Pehz uguns iszelſchanahš teel meklehst. Pee ſcha uguns-grehta mehš atkal warejam muhju uguns-dſehſeju darbibu un isweizibu redſeht.

— Swehtdeenas rihtā tai 27tā Aprili kahda dahma no Daugawas dselſszela tilta lehſdama, raudſija noſlihjinataes. Plaschās drehbes, kas mineto dahmu laikam no ſmagas kriſchanas bija paſargajuſchās, aiskaweja ari winaš ahtru no-

grimſchanu uhdeni. Kahdeem Holandijas fuga kugineeleem, kas to tuhliſt pamanija, isdewahš nelaimigo ſakert un us fauſummu isneſt. Kā runa, tad wina to darijuſe prahta-ſajuſchanas brihdi.

Diwi jauni muſihka gabali.

Muhſu zeen. komponiſts Baumanu Kahrlis Behterburgā ir atkal islaidis diwus jaunus muſihka gabalus, kas ſastahditi preekſch 4 balſim ar ehrgelu pawadiſchanu un ihpaſchi baſnizas muſihka ſinā. Weens ir „Muhſu tehws debefis“ un ohtris „Salamana mahzitaja treſcha nodala.“ To pehdejo wiſch ir dahwinajis ſawam mahzitajam Glawatſchu Wojtjeham. Kad mehš nemaldamees, tad ſchis zeenijams kungs ir weens no ſlawenakeem muſihka pratejeem un profeforis pee konſerwatijas Behterburgā.

Par paſchu muſihkas wehrtibu mehš ſpreest neſpehdami tikai waram to peemineht, ka zaur ſcheem gabaleem Latweeſchu muſihkas literatura ir atkal bagataka palikuſe un ka tiktahli, kā muhſu ſapraſchana par muſihki ſneeds, ta ir pawifam ſawadaka, zitadaka, kā tahdi baſnizas muſihki gabali no ziteem komponiſteem. Eekſch ſcheem muſihka gabaleem mehš atrohdam weenteeſigu un tomehr wiſai kuplu ſaſkanu. Beſ wiſas garas iswiſkſchanas un balſu mainiſchanahš, ta ir jautka un peeglaudiga. — Pat tautas dſeefmu ſkanu atbalſis tais Salamana mahzitaja wahredšs ir manamas, kas it kā dsihwi us mums runa un teiz, ka wiſai darboſchanai ir ſaws laiks!

— s — s.

Pafudis behrns.

18. Aprili gribeja kahda meita ſawu 2 1/2 mehneſcha wezu behrinu glabafchanā us Ribben pilſſehstinu nowest un ar Gerlizes dselſszela brauzeenu, pulkſt. 7 wina aibrauja. Puſzela winai wajjadſeja no wagona kahdu azu-mirkli iskahpt, pee kam wina pa to laiku kahdai III. klaſe lihdsi braukdamai ſewwai uſtizeja ſawu behrinu un maſu melnu rohkās kurwiti un brauzamo biketi. Bet brauzeens jaw ſahka eet, eekam meita paſpehja atkal eekahpt wagoni un winai wajjadſeja us tahlak braukſchanu gaidiht lihdsi pehzpuſdeenai. Wina turp nobraukufe ne-ugahja wairš ne ſewwu ne ari behrinu. Par abeem wehl lihdsi ſchim naw nekahdas wehstis un wiſas meklefchanas ir bijuſchās weltigas; ari dselſszela ſtanžijas naw pahri behrna jeb ſewwas atraſchanu nekahdas ſinas eeraduſchahš. Behrinam bij diwi ſili ſwahrzini un eetihts leelā melnā lakatā ar baltahm ſtrihpinahm un ap galwu bija maſs melns lakatiſch.

Mapat tika gatawa un ir manā Latweeſchu grahmatu-bohde dabujama ſchahda jauna grahmata:

Behrles un ſelta graudini,

jeb ihſas mahzibas jauneem laudim. Latwiſki pahrtulfojis un ſarakſtijis D. Platsch. Dhtra dala, maſsa 20 lap.

Ernst Plates.

Atbildas.

J. M. — B. Muhſu tautas dſeefmu krahjumu ſanehmam. Daudſreis patelzamees. Kahds Jaunpilleetis. Preekſch ſchi numura par wehtu. Nahloſchā numurā uſnemſim.

Lihds 24. Aprilim pee Mihgas atnahluſchi 251 lugi un aigahjuſchi 71 lugi.

Atbildebams rebaltehrs Ernst Plates.

Sludinafchanas.

No 10. lihds 20. Juni sch. g.

wispabriga istahde

preefch industrijas, amatneezibas un semfohpibas raschojumeem,

Selgawâ.

Beidsamais peemeldes terminsch 15. Mai. Peemeldeschana lihds ar usdohschanu, kadh ruhmi wehlejahs, ir ja-eesuhtha istahdes komitejai. Preefchraftii teel us pageh reschonu tuhltit peefuhititi. Isdalti tiks fudraba un bronksa medati, la ari usflawes chanas-rastii.

Sludinajumi preefch istahdes kataloga teel aprehkinati ar 5 rubl. fudr. par ottawpust un ir drihsunâ eesuhitami.

Istahdes komiteja.

„Beribas-beedribai“

nomira tai 26. Aprili sch. g. B. Lindenau N 655, 17. Preefchneeziba.

Angsta laime!

Zehkaba Saulites l. pehz 25 gad. kalposchanas, 23. Aprili 1875. gad.

No tantas-bibliotekas ir isnahzis:

- I. Zeema wels, jeb kanterbandneeku wadons In-driks;
 - II. Romeo un Julia fawâ pateestigâ, bet nelaimigâ mihslestibâ. Stahsis is Italijs. — Katrâ grahmatinâ atrohdahs weena ar pehrwehm ispuschlotu bilde un malka 20 kap. gabals.
- Dabujamas wifas Latweeschu grahmatu-bohdes, la ari pee isdewaja J. Schablowsky Selgawâ, Kato-letu-eelâ N 9.

No 1. Juli 1875 isdohschu Rihgâ jaunu awisi

„Pafanle un daba“

if nedelas weenu lapu ar bildehm puschlotu. Mal-fahs Rihgâ par gadu 2 rubl.; par pusgadu 1 rubl. 30 kap. un par 3 mehneschi 70 kap. Ar peefuhitichanu malkahs par gadu 2 rubl. 60 kap., par pus-gadu 1 rubl. 60 kap. un par 3 mehneschi 90 kap. Ja-apsfele Rihgâ, M. S. Kipinsky grahmatu speestawâ, Sinder-eelâ Popowa namâ. Plafchatas sinas wehslaku jawr ihpafchu lapu.

Raspar Beesbardiis.

Preefch Stalbes muijchas teel weens pa-wahrs preefch lungeem mellehtis. Peeteittees war pee S. Brehm, Behterburgas Mr. Rihgâ, Grafmus mahja, apteeki, jeb ari Stalbes muijcha pahr Behsim.

Kahoi strahdneeki atrohd pastahwigu darbu pret labu lohm pehrweeschanas eerikte Wuku-salâ (Muden-holm) N 23.

Rihg. Lotw. beedriba.

Swehteen 4. Majâ pulstien 5 — runas-wihru fehdeshana. Preefchneeziba.

„Beribas-beedriba.“

Beedri tohp laiwni tuhgti tai 11. Mai sch. g. u 8. gada-swehtteen fanahlt pulst. 3 pehz pusdeenas. Malka: lungeem 30 kap., dahmahm 20 kap. Beedri til war jawr beedreem tapt eewesti un malka: lungi 50 kap., dahmas 35 kap.

Beedru-lahttes ja-ustrahda.

Preefchneeziba.

Preefch Tufuma un apgabala.

Ta tai 7. Februari 1874 g. Wisangstali apstipri-nata Tufuma krahschanas, un aisdohschanas-lahde, luca fawas sehdeschanas latru treschdeen no pulstien 4 lihds 6 pehz pusdeenas celsch Tufuma magistrates notura, isdohd naudû us kiblahm, we-felehm u. t. pr., pret majahm prozentehm un nem naudû glabafchanâ pret 5 procentehm.

Tufumâ, tai 23. Aprili 1875.

Direktorijums.

Bohdes-weeta

lihds ar dshwojanu ruhmi, kur no 1. Juli f. g. war jaw andeli atwehrt, teel isihreta lahdam kaupmanam. Weeta preefch tam ir deriga un atrohdahs Walfâ, Rihgas- un Behterburgas pastes-zeta malâ, pee Wal-fas ahra frohgeem. Tuwalas sinas un nolthghschanu dabu sinah turpat pee tabs mahjas ihpafchneeka, dshchlermeistera C. Kiffau lunga. 2

Weens teels wejchas-kofers ir pahrdohdams Wales-eelâ N 7, weenu trepi augsti.

No jenzures amehlestis. Rihgâ, 2. Mai 1875.

Dritehtis un dabujams pee bilshu- un grahmatu-driketaja Ernst Plates, Rihgâ, pee Behtera basnijas.

Tê klahb peelikums ar fludinafchanahm.

Isrenteschana.

Bez-Dubultôs tiks 15. Mai sch. g. pulstien 12, tabs us tirgus-platschaj

jaun-usbuhwetahs bohdes-ruhmes

(18 bohdes, 2 galas-stahru ar lebus-pagradeem un 12 augtu-pahrdohschanas galbi) pa weenam is-rentetas. Kas tabs wehlahs us renti nemt, teel us-ajizinati, Bez-Dubultôs, Bûschle mahja, riktigâ laitâ us fohlitichanu un pahrfohlischanu fanahlt. Torgu-nofajijums war isdeenas turpat eestaittees.

Pahrwaldiba.

Maftawas Mr. Rihgâ, Sprent- un Pa-lifadu-eelu stuhri ir ta mahja Nr. 2 lihds ar dahru pahrdohdama. Klachtas sinas turpat pee mahjas fainneeka.

Weena mahja ar stali, wahgusi, flehti, muhra-pagrabu un ehebegi un 3 puhra-weetas semes ir pahrdohdama Seep-neel-talnâ us Bauskas leel-zeta N 27, preti Bulischam, 5 werstes no Rihgas.

Sapeetejajs turpat pee Andr. Birsgoll. 2

Anas-muijchâ (Rihgas kreisê, Ri-taures basnijas draudse) tiks schini 1875. g. mahjas pahrdohdas un pirzeji jaw war no 5. Juni sch. g. pee schejeenes muij-chas waldischanas deht pahrdohschanas nolthghschanu sinafchanahm peeteittees.

Anas-muijchâ, tai 26. April 1875. 3 C. Gailht, muijchas polizeja.

Weena smehde ir isrentejama Rumpa-muijchâ us Lubahnes leel-zeta 9 werstes no Rihgas. 3

Us Katrihnes damba.

2 masas dshwojamas-mahjas ar dahru un druftu semes ir us Katrihnes damba (no cesahuma) tuhltit lehti pahrdohdanas. Klachtas sinas dabunamas „Veritas“ kantori, blatus leelat gilbei.

Maschu-muijchas Bez-Klinze mahju gruntineeks pahrdohd no fawa gruntis-gabala to ar labahm ehlahm pastahwedamu Bez-Klinze mahju, 83 puhra-weetas tuh-ruma-semes, 71 puhraweetas plawas, 71 puhraweetas ganibu un mescha, kôhpâ 225 puhra-weetu, pirze-jeem, kas ne majat la 1500 rubl. war eemafahlt. Gruntineeks turpat J. Libbert. 3

Weens dahjes preefch kartupeleem un lahposteem ir isrentejams leelâ Alefandera-eelâ N 126, pee C. Neuberg.

Selgawâ.

Wifus numurus no linu un palatu dshjahm pee-dahwa par mehrenu tirgu C. Hôpfer, Selgawâ.

Patkul-muischâ,

Behru kreisê un Lasdohnes basnijas-draudse, tiks no 1. Mai sch. g.

atwehrts schelkenu-fabrikis,

kur latrâ laitâ warehs lihds 55 dahchadas schnapfu-sories par lehtatahm zenahm dabuhit pirkt. Kas par 100 rubl. us reisi nem un tuhltit malka, tas dabu 10 procentes lehtati. 2

!!Labi wehrâ jaleek tabs ihstenahs duris!!

Pulstien-taifitajs.

Joh. G.

Kundt,

Rihgâ,

Kalku- un Smilshu-eelas stuhri, Karpowa mahja, pee atflehgas, peedahwa to leelalo krahjunn pulstien, kur kairs pehz patilshanas war iswehletees, prohti: leschas-, galda- un feenas-pulstienus no wi-fabahm fortehm lihds ar wifu, kas intlahit peeder, par leelato tirgu, ar apgalwofschanu un usnemahs wifadus pulstienus sataifit.

Wifu labalohs 1874. gada

Baireeschu apinus,

la ari ihsti labus agrato gadu Baireeschu apinus, par 6 rubl. par pudu un dahrgaf, peedahwa 3

M. Tischbein,

fantoris Pils-eelâ N 18.

Seepu-fahles

ir masas dahs un ari muzas lehti dabujamas pee

Wilhelm Wetterich,

pee Behtera basnijas. 2

Linu- un pakulu-dshjas

wifos numurus teel pahrdohiti

B. Eugen Schnakenburga

kantohri Rihgâ,

leelâ Pils-eelâ N 1, preti birshas namam.

Stala mehli teel us gadu pahrdohiti Dinaburgas weefnijas cebraufschana.

No polizejas atwehlestis.

Peelitums pee Mahjas weefa № 18, 3. Mai 1875.

Sludināfchana s.

Tai 15. Mai tiks no Murnišču magastinas, Rihgas aprikti, Siguldā draudfē, 144 tšchetverti rudšu un 200 tšchetvertu wafarajas (100 tšchetverti meesču un 100 tšchetverti aušu) wairakfoblitajeem leelās un mafās dakās pret tubliā nomakfāfchānu pahrdohiti. Murnišču pag. walō., tai 15. Aprili 1875. 1

Weens jaunš zilwels, kas grībetu kafeju amatu mahžiteš, war pekteiteš Mafkawas Ahr-Rihgā Riter-eelā № 81. 1

Weens puifa preekfch lohyu-ganifchānas teel uf nahlofču wafaru pagehrehts Dragunes-muišchā pee Rihfchū-efara, lihdsahs Stuhra-krohgām. 1

Weens grunts-gabals pee Rihfchū-efara, lihds 40 puhra-weelas leelš, no plawu- un tšruma-šemes teel tubliht pahrdohitš. Klāhtatas šinas Ernst Plates drukatawā. 1

Damfmafchines pahrdohfchana.

Deht leelakās fabrikū eerliteschānas teel weena lohti maf bruhleita, labi uštureta un tagad eekfch darba buhdama damfmafchine no 6 firgu spēhu leela, eekfch Waltenbergu wilas-fahfštwas, Maf-Salazas draudfē pahrdohita. 2

5 firgi un 3 rospuštās stahw preekfch pahrdohfchānas Rihfchū-eelā, № 7 tuwu pee kara-špitaleem. 1

Maf bruhleti kurwa-wahgt uf federehm ir lehti pahrdohdami Suworow-eelā № 58. 1

Kweefchū-klijas

par 100 mahrz. 130 kap. pahrdohd

Albert Drescher.

Selgawas Ahr-Rihgā, leelā eelā. 1

Ar rohlahm kufamāhs mafchinas, wehtijamāhs mafchinas, gatawus Wolera arklus un wifadas pee lauf-faimneezibas waijadfigas mafchinas.

Wifadas tšchugunu prezes, tšchuguna kapu-kruštus ar melneem un apseliteem rakteem, pahrdohd par lehtalahm fabrikas-zenahm un nem apseleščānas preti

Borbeck un Schilling,

leelā Pils-eelā № 16, aif jaunahs birščas. 1

Schujamas mafchines

no 15—185 rubl. gabalā, preekfch mahju buhščānas kā ari preekfch wifahm amatneeku waijadfihām pahrdohd sem apgalwofchānas ar rakfšu

J. Lūth,

№ 9 leelas Smilfchū- un Bruhweru-eelas stuhri № 9. Schujama lohwlina, adatas, eta.

Leo Wissora zigaru-, papirofu-, pihpejamohs- un fchuanzamas-tabakas magastine

tagad atradisees no 1 Maja fch. g. 2

Kungu- un Wintz-eelu stuhri Nr. 9.

J. Malmberga un beedra tehjas-magastine,

Rihgā, Rohp-eelā Nr. 22.

Zaur fcho baram zeenijameem pirzejem šinam, ka esmu tē teh as pahrdohitawu leelā mehra (en gros) dibinajufchi un pahrdohdam fawā pahrdohitawā tīkai tihru (nefamāfitu) „karawanē tehju,” luru ir Riachtas pilskēhtas pastelefufchi. Šhi tehjas sorte iščhtrahs no zitahm sortehm zaur lohti patihlamu fmarfchu un labu garfchu.

Mufhu tehja ir tīkai alwas-papihra eepalata un pee katras pakas alwas stempēle (Blombe) pee-kahra un ir dabujama 1/16, 1/8, 1/4, un 1/2 mahrzinas.

Kungus, tirgotajus un andelmanus, kuri wehletohs augfcham mineto tehju woi nu preekfch fawas wajadstbas, jeb preekfch attal pahrdohfchānas eegahdātees, luhdsam it laipni mums uštizeees un mufš jo beefchi apmekleht.

J. Malmberg un beedris,

Rihgā, Rohp-eelā № 22. 1

W. F. Grahmann Rihgā,

sem leelfirsta Nikolaja Nikolajewitfcha pafargafchānas buhdamas Smolenskās semtohpibas beedribas komifionars, peedahwa fawā leelā krahjumā (General-Depōt) semtohpibas mafchines un aramus rihfus un tura arweenu preekfch pahrdohfchānas;

Sweedru arklus, arklū šeles, eješchas, fehščānas, ekelu, tihriščānas un kulfchānas-mafchines; ritenu-lohklus un ritenus preekfch linu miščhifchānas mafchinehm u. t. pr.

Paštahwiga ištahde Nikolaj-eelā, lihdsahs Strehlneeku dahrsam.

Rantoris: leelā Nehkaba-eelā, preti birščas namam.

7 Lūhra un Jimmerthala 7 leelakais krahjums

fchujamu mafchinu,

Rihgā, leelā Smilfchū-eelā Nr. 7.

Schujamas mafchines preekfch strohdereem u. t. pr. no 47—100 rubl. f. n. un mafalas ar rohku greeščamas par 35 rubl., kā ari preekfch faimneezehm no 15 rubl. fahloht. Grover un Baker, Imperial, Singer ir lohti stāifstas strohderu-mafchines. Mehš ar tahm jaw andelejamees kahdus 7 gabus un nemam tahš ir tahm labalahm fabrikahm un tadeht ari dabujahm Wihnes ištahde pirmo medali.

Par wifahm mafchinahm mehš wairak gadus pilnigi galwojam un peefuhtam bef mafkas uf pagehreščānu zena-rahditajus ar bildehm un dohdam katram pirzejam pamahziščānu wina walodā drulatatu lihds.

Lūhr un Jimmerthal,

Rihgā leelā Smilfchū-eelā Nr. 7.

Wisu augstaki apstiprinata

Nehwales andeles-banka

ar weenu

nodalas-banku (Filial) Bernawā.

Grunts-kapitāls 1,000,000 rubl.

Mušu darbošanahs aissneefsahs us wisuwifadahm kredites-, naudas- un welfelu-darishanahm, bet ihpashī mehš darbojamees ar:

- 1) pirtschānu un pahrdohschānu no wifadeem walsts-papihreem, akcijahm, obligacijahm un ziteem wehrtis papihreem,
- 2) naudas aisdohschānu pret drohschību no wehrtis-papihreem un prezhm,
- 3) welfelu distontereeschānu,
- 4) naudas- un wehrtību-ufglabashānu un pahrwaldishānu, kas priwatlaudim, teeschānu, beedribahm, jeb zitahm atklahtahm ceritēhm un kasehm peebet, pee kam beedriba ar wisu sawu mantību galwo pret ugums- un saglu- breefmahm,
- 5) naudas-noguldishānas pretinēschānu us teofschu rehtinumu sem intreschu atlihdofinashānas 4 procentes par gadu,
- 6) naudas-noguldishānas pretinēschānu us nosazitu- un nenosazitu-terminu pret tam lihdsigu intreschu atlihdofinashānu sem bankfcheinu isdohschānas.

Schīhs bankfcheines war us katru naudas-sumu pahri par 100 rubl., waj nu us kahda wahrda jeb ihpashneeka titt israkstītas, un wifas teefas, atklahtas eerittes un kafes drihst tahs pahri kapitāla-noguldishānu isleetaht.

Intreschu malsafchāna par naudas-noguldishānu ir schim brihscham tahda:

par bankfcheini Lit. A us $3\frac{1}{10}$ procentes par gadu, tas ir 1 kap. par deenu par latru schēini no 100 rubl.,

par bankfcheini Lit. B us $4\frac{3}{100}$ procentes par gadu, tas ir $1\frac{2}{10}$ kap. par deenu par latru 100 rubl.,

par bankfcheini Lit. C us $5\frac{1}{100}$ procentes par gadu, tas ir $1\frac{1}{10}$ kap. par deenu par latru 100 rubl.,

par bankfcheini Lit. D ar kuponeem ar katrā laikā atlautu 6 mehneschu usfazischānu us 5 procentes par gadu.

(Bankfcheines Lit. C., kas us 1 gadu un ilgaki ir israkstītas, nef 6 procentes intreschu par gadu.)

Schē klāht peeminam, ka tahs nupat minetas bankfcheines it ihpashī derigas preefsch kapitalu-noguldishānas preefsch priwatlaudim, tapēhž ka kapitāla pasaudeschāna zaur tahm nēgad newar notitt, jo banka arweenu ir apschmusehs, to pilnigu kapitāli ismaltah, us turu bankfcheine irakstīta. Pasuschāna, fadegschāna jeb zītada kahda nosuschāna us wahrdū israkstīto bankfcheinu neatnes ari ne us kahdu wihstī kapitāla- jeb intreschu flahde, jo tahdas bankfcheines, ja to wehlahs, war 6 mehneschu laikā titt mortijeretas, un banka tad ihpashneeklam isdohd jaunās bankfcheines us to paschu sumas leelum.

Mehš isdohdam naudas-schmes (Anweisungen) us Behterburgu, Maslawu, Rihgu un us wifahm zitahm leelalahm pilschētahm eefschēnē u. t. pr., tā ari trattes un atkredītinus (Tratten und Accreditive) us ahrsjemi. Tapat mehš distontereescham wifadus kupones no kreewu un ahrsjemes walsts- un dsjels-jelu-aisdewu-papihreem, industrijas papihreem un kīblu grahmatahm ari jaw preefsch notegejuschā terminā.

Mušu bantas lītumi tā ari plascha isstaidowchāna pahri tahm jo swarigahm darishānu nodalahm teef pasgeegti bes malsas.

Nehwales andeles-banka.

Naudas-papihrus.

Udewu billetes no pirmas un ohtras isleeneschānas Widemes un kursemes atfakamas un neatfakamas kīblu-grahmatas, bankbilletes, instrupciones, Gelfch-Rihgas un Uhr-Rihgas $5\frac{1}{2}\%$ kīblu-grahmatas, wifadas dsjels-jelu akcijas un obligacijones un t. pr. pehrt un pahrdohd pehž katrā laikā wehrtības.

G. S. Salzmann,

kantoris Rihgā, Raku-eelā, "Stadt Londones" tratteeri, apatschējā tahschā.

Saweem draugeem un paschitameem tē sinanu darū, ka ari schīni gadā esnu dabujis tahs **ihstēnāhs Chsireitu Steiermarkas patent-isfaptes** no laufeta tebrauda, ar selta ralsleem, tas par tahm ihstī derigahm ir atrastās un no dauds fainneekem, ventineekem un amatneekem par tabdahm aplezimatas. Tadeht schahs ussteizu wifseem, kas wehl schahdas isfaptes naw pirtuschī, lai ari prohwe un tee paschi tad atradihs la

par schahm naw zitas labahs un lehtahs.

Johannes Mitschke, Rihgā,

tebrauda-prezu un schaujānu-rihtu bohde, Rungu-eelā, ta ohtra bohde no Sinder-eelas stuhva.

Polar sūwju-guano,

ihstu Leopoldshaler kainitu,

superfosfatu

un

ammoniak - superfosfatu

weenigi pahrdohd

B. Engen Schnakenburg,

preti birschai.

Semkophibas maschines.

Isstahdishāna:

Kantohris:

Elisabetes - eelā Nr. 1.

leelā Smilschu - eelā Nr. 6.

Arklus, ezeschas, sehshānas - maschines, ekfeku - maschines, tihrischānas - dsirnatwas, kulschānas - maschines ar sirgeem un damsi, is teem leelakeem fabrikeem, pahrdohd lehti

Helmsing un Grimm.

Pasteleschānas mehš lihdsam drihsumā pee laika peesteleht.

F. W. Grahmann Rihgā,

sem leelsirsta Nikolaja Nikolajewitscha pasargaschānas buhdamas Smolenskās semkophibas beedribas komitšonars, peedahwa sawu krahjumu

superfosfatu

labā faufā prezē par tahm lehtatahm zenahm.

Kantoris: leelā Jehlaba-eelā preti birschas namam.

Superfosfatu un kaulu-mehflus

is tahs fabrikas no

Thomas Farmer un beedra, Londonē,

peedahwa un lehti pahrdohd

Helmsing un Grimm,

kantohris leelā Smilschu-eelā Nr. 6.

Behgli.

(Statees № 12. Beigums.)

Mescha kungs gahja pa durwim ahrâ, wahrtus atflehgt. „Ro Zuhš gribat?“ winšch prasija tohs, kas aij wahrteem bija.

„Zums ir behgli mahjâ, to mehs sinam, tadeht atflehdsat wahrtus!“

Almintinšch elpoja weeglafi. Wehl behgli nebija fakerti, bet tika tē mekleti. Winšch bija atkal gluschi meerigs un atflehdja wahrtus.

„Ro Zuhš mellejeet? Manâ mahjâ neweens naw.“

„Neleedsatees,“ kahds schandarms atbildeja strupi. „Mehs sinam, kas Zums ir mahjâ un atradišim, kad mehs mellešin.“

„Kuru tad Zuhš mellejat?“

„Senako ofizeeri, Seedinu, un kalna krohdsineeka meitu.“
„Haha! tad Zuus naw manâ mahjâ jamekle,“ Almintinšch smehjajs dikti.

„Gan mehs atradišim,“ kahds schandarms atbildeja. „Mehs pahrmellešin wišu mahju.“

„Darat, kas Zums patihl,“ Almintinšch fajija.

Diwi schandarmi palika pee wahrteem us wakti, diwi gahja mescha kungam lihds mahjâ eefschâ. Kad mescha kungs istabâ eegahja, tad Tonija nomanija no wina meerigahm azim un fmaididamas feijas, ka nekas naw ko bihtees.

„Kad Zuhš manâ mahjâ wišus fšepenus faktus nesinat, tad es Zuhš pawadišchu,“ mescha kungs fajija us schandarmeem. Wini nepeenehma wina pawadišchanu, bet pahrmelleja wišas weetas wina mahjâ.

„Wini ir isglahbti,“ Almintinšch fajija paklusi us Toniju.

„Wini teel fchē mekleti. Nu, lai schandarmi winus melle lihds rihtam, tas jo labaki. Isturees tikai meerigi, Tonija, lai wini nelo nemana. Deews lai ir flawehts, ka es winus ihstâ laika us braufschanu pamudinaju. Tagad winus tik lehti wairs nepanahks.“

Wiša mahja, pat behnini, pagrabi un stali tika no schandarmeem ar usmanibu ismekleti. Wini sinams ne-atrada nelo, pat nekahdas pehdas no behgteen. No weltas mellešchanahs ja-ihgušchi, wini greefahs us mescha kunga istabu atpafat.

„Nedsat mani kungi!“ Almintinšch jauza wineem preti.

„Ja Zuhš buhtu maneem wahrdeem tizejušchi, tad Zums ne-buhtu weltas puhles bijuščas.“

„Zums bija wehl uguns istabâ, kad mehs atmahzam,“ weens schandarms fajija.

„Sinams, jo es wehl neguleju,“ Almintinšch atbildeja.

„Bet pušnaks bija fen pagahjufe.“

„Sinams, to es sinu.“

„Kapehž Zuhš negulejat?“

Mescha kungs dikti pafmehjajs.

„Gluschi weenteesiga eemesla dehl, ka man wehl neegs nenahza. Es dohmaju, ka es ešmu fawâ mahjâ tiktahlu kungs, ka es waru guleht eet, kad man patihl.“

„Zuhš bijat pahrschteigti, kad mehs atmahzam, pat isbihjušchees.“

„Išbihjees?“ Almintinšch prasija. „Es nesinu, tadeht man buhtu ja-ibihstahs. Sinams, ka tas mani pahrschteidfa, ka man wehl til wehlâ nakti weesi nahl. Es ne-efmu eera-dis nakti weefus fagaidiht, tadeht ka mani draugi apmekle mani deenâ.“

„Kur Zuhju dehl ir?“

„Meschâ.“

„Nakti?“

„Baj Zuhš nesinat, ka mescha ustraugeem wajaga daschas naktis meschâ pawadiht?“

„Kad winšch ir aishghjis?“

„Preeksch kahdahm stundahm, pulkstens wareja diwpadfmit buht.“

„Un kad winšch pahrnahks?“

„Warbuht drihž — warbuht rihtâ pušdeenâ, warbuht ari wehlâ wakarâ. Medimeeks newar fawu laiku nefad us mata noteikt, un es ne-efmu wina ari prasijis.“

Wehl schandarmi prasija fcho un to, us to mescha kungs tapat meerigi atbildeja, jo winšch sinaja, ka winam newarehs nelo peeradiht. Sa-ihgušchi par to, ka wina puhles weltas bijuščas, wini beidsot aishghja. Almintinšch wehleja teem jautri labu nakti.“

Wehl kahdas nemeerigas deenas pagahja, pirms Maksis pahrbrauja, Tonija ar tehnu gahja winam preti.

„Wišs ir labi isdewees!“ Maksis jauza wineem jau no tahleenes preti un paškubinaja nogurušchu sirgu us ahtraku tezeschanu. „Es ešmu mahjâ — wišs lahi,“ winšch fajija, kad rati pagalmâ apstahjajs, isfahpa ahtri un apkampa tehnu un mahju.

„Ro Seedinšch dara?“ Tonija prasija paklusi.

„Winšch ir jau Bruhšchu semē,“ Maksis atbildeja. „Es ešmu no wina jau wehsti dabujis un fweizinašchanas preeksch tehwa un es dohmaju, preeksch tewis ari, un schitais“ (winšch dewa winai gredfenu) „man no wina tew janodohd. Kas tew ar to jadara, to es nesinu.“

Tonija nowehtahs nosarkdama, bet fšepeni wina fšuhp-fšija fcho mihleštibas sšhmi. Ari wezais fšmaidija. „Es to ari nesinu,“ winšch fajija. „Bet to es gan sinu, ka wina buhtu Seedinu pašchu labaki paturejuše, neta gredfenu. Tonija, lihds Deewu, lai drihž ziti laiki nahl, ka behgli drihšt atgreesiees.“

V.

Palaidišim kahdus trihs gadus garam. Schajâ laika mescha kunga mahjâ nekas eewehrojams nebija notizis. Ne Seedinšch, neds Ilse nebija wehl drihštfejūšchi pahrnahkt, tadeht ka Napoleona warmahzigais brahlis wehl arweenu Kafelē us trohna fehdeja un wina agenti wehl wairaf neta fenaf pa wišu semi blandijahs. Maksis bija ari preeksch kahda laika no mescha kunga mahjas aishghjis. Politikâ bija leelas pahrewehtschanahs notikufchas. Ro Almintinšch bija ar ilgofchanohs gaidijis, tas bija peepildijees. Napoleona spehks bija Kreewijâ 1812. gadâ falamstis; kaut gan winšch mehginaja to atkal falamst, tad tomehr tas bija pagalam. Kreewija, Auštrija un Bruhšija faweenojahs un karoja pret ilgi nepahrewehtschamo Franziju un is wifahm Bahzijas dalahm jaunekli gahja pee Bruhšijas karohga, lai palihdsētu preeksch tehwijas un brihwibas pret warmahlu lihdsjshnitees. Refur fchis atgadijums nedarija tik leclu preeku, ka Westfalijâ. Tuhstoschi bija fšepeni pahr rohbeschahm sagušchees un pee Bruhšijas pulkeem peedalijušchees. Ari Maksis peedereja pee teem. Preeksch wina brihwiba bija diwlahrtigâ wehrtibâ — ar brihwibu winšch

drihsteja fawu mihtako ari pahwest. Wina tehws nebija winam ari leedfīs eet; ja winfch buhtu Tonijai weenai mahju warejis ustizeht, tad winfch pats buhtu ari gahjīs.

Weens no pirmeem, kas us Bruhsijas usainafchanu bija apalfch karohga steidsees, bija Seedinfch. Ar nepazeefchanu winfch bija tadeht jo wairak us scho brihdi gaidijīs, ka winam peetruhka Bruhsijā naudas un bija tikai no ta japahrteel, lo wina tehws un mescha lungs Almintinfch tam fleepeni fuhstija. Pee ta pascha brihwipulka, kura Seedinfch bija par ofizeeru, Mafsis bija ari peestahjees.

Kamehr Salfsijā us leelo trihs-deenu tautu-kauju fataisijahs, tikmehr tas brihwipulks, kura Seedinfch un Mafsis bija, 25. Septemberi bija pee Braunschweijas nonahjis un pehz ihfas kaujas Frantschu un Westfalijas pulkus pahrspehjis un isflidinajis. Rahdas deenas wini palika tur, tad steidsahs tahtaki, ari no zitahm Westfalijas pilsehtahm warmahklus isdriht, un wisur wini tika no tautescheem ar gawilefchanu apfweizinati. Wisi kas lihds schim pee warmahku waldbas bija turejuschees, behdja ar leelahm bailehm pahr kaffu un galwu prohjam, un schihs bailes wehl wairojahs, kad ta wehsts pa wisu semi ispaudahs, ka Kreewijas generalis, Tschernitschew, 1. Oktoberi Kafelē eelaufees un ari is tureenes Frantschus isdjunis, un ka Napoleona brahlis pirmais bijis, kas fawu dschwibu taupidams aibehdīs. Usreis bija wina ustizigee peekriteji iskaijsjuschees, wisu pirms tee, kas bija tautu pahrgalwigi spaidijufchi, jo teem bija tagad wisu wairak no atreefchanahs jabihstahs. Pee Garzu kalneem un tahs weetas turu buhdami, pehz kuras wina firdis wisuwairak ilgojahs, Seedinfch un Mafsis newareja peejeest, kahdas deenas mescha kunga mahja nepawadijufchi. Mafsis sinaja, ka Ilse preefch kahdahm deenahm turpu pahrgahjufe. Wini dabuja us kahdahm deenahm atlauju un jahja ar preezigi pufstiofchahm firdim zaur leijahm un pahr kalneem us mescha kunga mahju. Tur neweens negaidija us wina pahrnahfchanu, tadeht pahrssteigfchana un preeks bija jo leelaks.

Seedina firds pufsteja wehl ahtraki neta Mafsa, jo trihs gadus winfch nebija tur bijis, bet tomehr wina firds bija tahlumā arweenu tikai Tonijai peederejufe, un nepahrspehjama ilgofchanahs, fawu dahrgu mihtako atkal pehz ilgahs schirfchanahs redseht, peepildija wina firdi un dohmas. Rahdas juhsmas, ka winfch wareja tagad brihws un lepnis pa to paschu zetu pahreet, pa kuru winfch preefch trihs gadeem bija ka behglis tumfchā nakti un ar bailigu firdi aismuzis!

Jo tuwaki abi jauneki mescha kunga mahjai peejahja, jo wairak wini pasklubinaja fawus sirgus. Rahda zeta lihsumā Seedinfch issauzahs ahtri: „Mafsi, Mafsi, fktees tur!“ Winfch peespeeda sirgam peefchus un jahja auliski us preefchu, kur diwas feewischlas starp preedehm parahdijahs. Mafsis jahja winam tikpat ahtri palat. Isbihjufchahs abas jaunelles behdja prohjam, jo winas nepasina jahneekus. Behz kahdas minutes abi jahneeki bija no sirgeem nolehkufchi un pee jaunellehm peestahjufchees. — Tahs bija Tonija un Ilse.

„Ilse! Ilse!“ Mafsis issauzahs no preekeem pahraemts un speeda to pee fawas kruhts, neskaitamas reises butfchodams. Wina nebija nefad til flaita israhdijufchahs, ka schini azu-mirkli, kura pahrssteigfchanahs un preeks winas waigus fahrtoja.

Ari Seedinfch bija fawu Toniju aptampis. „Nu, Tonija,“ winfch prasija, „waj tu wehl tizi, ka es tewi kahdreif aismir-

fifchu, jeb aismierst warefchu? Waj tu nu tizi, ka es tahdas juhsmas firdi nesu, kuras par mihlestitbu fawz? Ja, Tonija, tahs ir fwehtas deewigas juhsmas, kuras tikai is tibras firds pluhst. Nu tu wari man ustizetees, jo es esmu fawu firdi pa til ilgu schirfchanahs laitu pahraudijis un nu sinu, ka tikai tu esi ta, kas manā firdi lihds kapa malai mahjohs. Breesnigakās stundās brihwibas kara es esmu us tewi dohmajis. Meega stundās tu biji mani fapni. Ja tew ir tahdas paschas juhsmas us mani, ka man us tewi, tad speedees pee manas firds, no kuras tad nekahda pasaules wara newarehs tewi atraut.

Atbildas weeta Tonija lika abas rohkas ap wina kaffu un fluhpstija winau til karsti ka tikai mihledama firds war fluhpitiht.

Tagad bija gawilefchanas mescha kunga mahja. Bezais Almintinfch un klahrbuhdami Ilses wezakee eefleedsahs no preeka, kad wini abas hufarus eeraudfija. Wisi aplampa winus.

Nu reis pehz gadeem bija atkal preezigs wakars mescha kunga mahja. Us wisahm pusehm bija labas zeribas. Napoleons bija gan wehl Wahzija, bet wina spehks bija issihjis un iskaihts, wina warmahzibai bija gals, jo wisa tauta bija pret winau kara.

Preeks likahs mescha kungu par kahdeem gadeem jaunaku padarijis. Zautri winfch lehja ilgi glabatu wihnu glahfēs. Us pagahjufchahm behdigahm deenahm neweens nedohmaja schaja wakara. Abas jaunelles sehdeja pee faweem mihlakeem tehrsedamas. — Te durwis tika lehni atwehrtas, kahds wihrs eenahja un palika isbihjees stahwoht. Wina waigi bija bahli, mati fajukufchi un drehbes faplihjufchahs. Wisi uskatiya wina.

Seedinfch uslehja pirmais stahwu. „Wenzel! Wenzel!“ winfch issauzahs un fatwehra eenahlfuscho pee rohkas. Winfch wilka to us istabas widu un fawza: „Es gribu tew schehlfirdibu un lihdszeetibu parahdiht, bet ne launu ar launu mahjacht, jo tewi liktens sohda. Tagad tu esi tas, kas es biju fenaki — behglis. Ta ka es atradu laipnus un palihdsfigus zilwekus, kui mani glahba un patwehra, ta tu atradisi ari kahdu buhdinu, kura tewi palihdsfigi usnems, un tu netiksi no manis ta wajahs un dsenahs, ka es tiku no tewis.“ — Pahrssteigti wisi bija peenahkufchi.

Neweens wahrds nenahja pahr Wenzela luhpahm, kurfch wehl preefch ihfa laika bija bahrgs warmahku polizits bijis. Wisur tur winfch bija gahjis, winfch bija lizis laudim drebeht. Weenā deenā wifs bija pahrwehrtes. Taja deenā, kura Napoleona brahlis bija is Kafles pa Frankfurtes wahrteem isbehdīs un Kreewi apalfch generata Tschernitschewa wadifchanas tur eegahjufchi. Wenzelam newajadseja stahitiht, ka winam bija lihds schim klahjees, ka winfch bija schurpu atnahjis. Ari winfch bija behdīs, lai waretu fawu dschwibu glahbt, jo fakaitinata tauta gribeja winam atreebtees. Bet wisur, kur winfch gahja, winfch bija pasihts un eenihdehts. Winfch bija us Garzu kalneem behdīs, ari te winfch bija wajahs tizis, to wina faplihjufchahs drehbes un panihjis isflats leezinaja.

„Efat schehligi pret mani,“ winfch luhdsahs „un nesohdat mani, jo liktens un mana firds-apsina ir mani jau deefgan sohdiufchi. Dohdat man medineeka drehbes, lai waru tahtaki behgt. Es mehginaju fawu mantu glahbt un tas man ari isdewahs, un es aiseefchu tuhlin us wisu muhschu no Wahzijas; kur es zereju laimigs tapt, tur esmu tikai launu un eenaidu mantojis.“

„Behz tawas wehleschanahs notiks,“ mescha kungs atbildeja, un pehz pufstundas Benzels bija Mafsa medineeka fwahrkös uf zetojchanu gataws. Winjch pateizahs mescha kungam par to un luhdsahs no Seedina peedojschanu par to netaisnibu, fo winjch tam darijis, sneedsa wifceem kaunigi rohku un spruka pa durwim laukâ, un pasuda tuhlin meschâ. Behz tam ne-weens naw par winu neko dsirdejis.

Schi wakara jautriba bija zaur Benzeli pa datai ispohtita. Jhpaschi Tonijas firds bija dsili aifgrahbta, sawu fenako mih-lako tahdâ isflata redsoht. Wiji gahja drihs pee meera. Ohtra rihtâ agri Mafsam un Seedinam bija atkal jadohdahs proh-jam; wezais mohdinaja winus laikâ, lai waretu wehl kahdu stundu ar wineem lohpa buht.

Atkal Seedinjch stahweja ar Toniju pee lohga, kâ preekfch trihs gadeem schirotees, jawas mihlakahs rohku pee firds spees-dams. Mafsis ar Isi sehdeja laktâ. Wifceem firds bija smaga jo abi jaunekli gahja nesinadamam liktenam preti. Klusu Seedinjch fluhpstija sawai meitinai asaras is azim. „Es eenu bes ruhpehm karâ, mana dahrga mihlaka,“ winjch eefahka runaht. Tu luhgfi par mani Deewu un Deews neschkirs di-was firdis, kuras taisni mihlejahs. Dsihwo wesela, mana dahrga lihgwina, uf laimigu atkalredfeschanohs!“ Tonija pakrita bes samanas wina rohtâs un kad wina atkal fajeh-dfahs, tad winas mihlakais un brahlis bija jaw prohjam. Al-mintinjch un Ises tehws pawadija abus brihwibas karotajus kahdu gabalu. Behdigi wini atwadijahs, asaras mirdseja we-zam mescha kungam azis. „Sehni,“ winjch issauzahs, wi-neem abas rohkas sneegdams, „kad tehwiya buhs brihwa un Juhš pahruahkfeet — tad dsersim manâ mahjâ diwlahrtigas kahsas! Nu ar deewu! Tas kungs lai Juhš pawada un farga!“

Un Almintinjch tureja wahedu. Gadu wehlaki tapa tee-fcham wina mahjâ diwlahrtigas kahsas reisâ dsertas.

Latweeschu walodâ tulkojis

Lappas Mahrtinjch.

Stahšs pahr Oberlina tehwu.

Dauds wezakeem ir wian behrni par nastu, un it ihpaschi, kad tee paleel leelaki. „Wini dara man matus firmus,“ daschs tehws faka — „un wini wed mani kapâ,“ dascha mahte faka. Bet tehwan un mahtei wajjadseja pahrdohmaht, waj wini paschi naw pee schihm pahrmeschanahm wainigi. Waj wini fa-weem behrneem, kureem wini ifdeenas til dauds laba dara, ari mihlestibu parahda, tas ir ta prasichana. Jhpaschi tahda mihlestiba ir lehti parahdita, kad puikam nopiel smukus fwahr-kus, ka nahburgi to apbrihno un faka: „Kas par smuku sehnu tas Behteritâ!“ Un ari tahda mihlestiba ir weegla, kura maso Behteriti ifdeenas ar peenu, zwibazineem un kufeneem baro, wina gribeschanu if latru reis isdara un nefad to pee firds nenem, ne winam bahrgani fo pawehleht, neds ari puikas nepaklausibu ar rikfii pahrmahziht. Schahda mihlestiba naw nelahda mihlestiba, un tapehz ari wajjaga peedsihwoht, ka behrni par nastu. Bet ihsta mihlestiba ir ta, kas mahza un pahrmahza. Tahda mihlestiba pahrwehresch nastu par preeku un peedsihwo, ka behrni ir Deewa swehtiba. Tapehz wifceem wezakeem naw nefas zeeschafi japeekohdina, lai wini pee laika dohma to panahkt.

Scho skunsti ir kahds Strahsburgas skohlotajs labi fapra-tis, kuresch bija nabaga wihrs un ar ruhpehm winam wajja-

dseja zaurwilktees. Wina dsihwibas preekš bija wina dewini behrni, kuras uftureht nebija wis masa leeta. Un kad winjch jaunâ gadâ buhtu farehkinajis, zil winam pa wifu gadu wai-jadsetu bitjchu, fwahrku, kurpu, sahbaiku un zil maifes, kartu-peku u. t. pr. tad winam wajjadsetu galwai fahkt riakti gree-stees un issamifetees, kad winjch nebuhtu uf schehligo debef-tehwu palaidees. Ari preekfch wina masa dsihwohka nebija tee dewini behrni wis nelahda masa eekohrteleschana, un kad jau preekfch winu gultahm un gultinahm knapi bija ruhme, kur tad wehl preekfch behrnu spehleschanahs, fo fcheem lusti-geem masajeem newareja aisleegt. Bet tehws ar mahti prata winus walidht un kas pee skohlotaja nahza un redseja to kahrtibu un spohdribu wina istabâ un kambari un latru behrnu fihrigu un darbigu un masakajeem palihdsigu un paskatijahs, kâ wezaki stary masajeem walbija, tas gan wareja ihsti ap-brihnoht un tomehr ne ikweens faprata, kâ nabags skohlotajs to isdarija.

Kahdâ deenâ eenahza zeeminjch pee wina, un flaidri paschâ pufdeenas laikâ. Kad fweeschais redseja tikdauds behrnus ap galdu fehicham un til dauds karohtes kustam, winjch fajija lihdszeetigâ balsi: „Juhš nabaga wihrs! kas Jums par kustu janef!“

„Man kustus janef?“ prasija skohlotajs. „Kâ Juhš to dohmajat?“

„Dewini behrni! Stary fcheem septini puikas!“

Man ir — winjch behdigi fajija, — tilai diwi, un latris no wineem man dsihwibu pa-ihfina.“

Skohlotajs atbildeja: „Mani tahdi naw.“

„Es to nesaprohtu,“ fajija fweeschais galwu kratidams.

„Es Jums to gribu isflaidroht,“ fajija skohlotajs jautrâ balsi. „Medfat, es esmu saweem behrneem jauku skunsti eemah-zijis, skunsti paklausiht! Waj naw teefa, sehni, Juhš sineet, ka Jums wajjaga wezakeem paklausiht?“

„Waj Juhš to nesinat?“

„Sinam gan!“ fajija behrni.“

„Un waj Juhš ari labprahk paklausat?“ prasija tehws tahlak.

Ubi masee fluki usfmaidija fweeschajam, bet septini puifeni atbildeja: „Ja, mihlais teht, ja gan, mihlais teht!“

Schis runaja uf fweeschajo: „Medfat kungs, kad nahwe zaur manahm durwim eenahktu un gribetu weenu no fcheem dewi-neem atraut“ — te winjch nonehma sawu samta miziti no galwas un meta winu pret durwim, — tad es uf winu fajitu: „Beskauna, kas tew to fajijis, ka man weens par dauds?“ Sweeschais uf to farahwahs un sahka nojehgt, ka tilai nepaklausigi behrni dara tehwu nelaimigu.

Bet weens no fcheem skohlotaja dewineem behrneem, kuzi til kreetni bija mahzijuschees paklausiht, ir palizis swehtihšs un flawens wihrs. Kas gan wina wahedu nepasihst? — Tas bija nelaika mahzitajs Oberlins, Steintihalâ. —

R. R. Bl.

Smeecklu stahstinsch.

Skohlotajs. Behrni, Jums wajjaga to mahzitees, fo nemahkat.

Puika. Bet kas tad mums to mahzihs?

Skohlotajs. Es gribu Jums mahziht to, fo nemahkat.

Puika. Nu tad skohlotaja kungs, luhdsu mahzat mani pa gaisuastreet, jo to es nemahku. R. Matfchernecks.

Gradi un seedi.

Kawiara maltite.

(Sohls.)

Strautneeka kungs bija leels kawiara mihlotajs. Nelahds zits gahrdums winam nebija til gahrds, ka kawiars. Winſch ehda to brihſham ar zitronu ſulu un brihſham ar ſmalki ſagreesteem ſihpoleem. Wina ſeewa, taupiga ſaimneeze buhdama, pahmeta winam beechi: „Es nesinu, ka tu wari pee ſchahdas baribas patihſchanu atrast! Ta ir til reebiga no uſſkata, ar nepatihlamu garſchu un maſja dahrgi.“

Tad Strautneeka kungs mehſa atbildeht: „Mihla ſeewina, nenem par launu, tu ne-eſi nelahda gahrduma paſineja. Kawiaris ir ſmalks gahrdums. Par to, ka winſch ir dahrgs, tam ari ir leels baribas ſpehls. „Es to pehrku Kauſaſijas magafina, kur tas ir dauds lehtaks neta zitas bohdes.“

Kahda puſdeenā Strautneeka kungs pahnahza ar diweem weefeem un uſrunaja ſawu ſeewu: „Tee ir mani draugil, ar kureem man kahdas darihſchanas, un tadeht eſmu tohs pee ſewis uſ maltiti uſluhdſis. Leez pudeli wihna un mahziniu kawiwara atneſt. Gahda ari par baltmaifi, zitroneem un ſaka-pateem ſihpoleem.“

Strautneeka kundse gan parahdija ſkahbu gihmi, bet apfohlijahs pehz wihra wehleſchanahs dariht. Wihnu wina lika atneſt, bet ar kawiaru wina nodohmaja zitadi dariht. Wina bija to ſen eewehrojufe, ka melnas ſeepes iſſkatotees kawiararam lihdsigas un ari tilpat reebigas. Wina gribeja ſawu wihru no kawiwara ehſchanas atradinahht, lai zaur to waretu wairaf naudas pataupihht, ihpaſchi tadeht, ka winſch mehſa ſawus weeſus daudſlahrt ar ſcho dahrgumu meelohht. Tagad winai ſchlitahs iſdewigs laiks buht. Wina lika no bohdes pahneſt kawiaru, bet ta peemaiſija melnahs ſeepes klahht; tad jaſlapinaja wiſu maiſijumu ar zitrona-ſulu un eenefa to ar ſagreesteem ſihpoleem un buteli wihna weefeem.

Strautneeka kungs pildija glahſes un ſajija uſ ſaweem weefeem: „Nu, luhdsahs uſdſerſim un uſkohdiſim. Schis kawiaras leekahs no labas ſortes buht!“

Weens no weefeem nebija nelad kawiaru ehdis, bet winſch atrada to garſchu reebigu, tomehr neſajija neko, negribedams mahjas ſaimneeku aiſtikt. Winſch ehda to ar reebumu, wihnu uſſtrebdams. Ohtris weeſis mehginaja tapat ehst, bet newareja neweenu kumofu noriht. „Mihlais Strautneek,“ winſch ſajija, „man ir ſchehl un luhdsu nenemat man par launu, ka man japeemin, ka tas kawiaris ir ſamaitahs. To newaru ne par ko noriht.“

Strautneeka kungs pats ari bija pee kawiwara reebigu garſchu atradis. Tagad winſch iſſplahwa un ſauza ſawu ſeewu, kurai winſch praſija: „Seewin, no kuras bohdes tu eſi likuſe ſcho ſamaitatu kawiaru neſt?“ Wina ſeewa peemineja to kohpmani, pee kura wina kehſchu pehz kawiwara ſuhthiufe. „Tee ta neſuhti wairs nelad pehz kawiwara!“ Strautneeka kungs iſſauzahs atkal. „Man jau tuhlin ſcho uſſkatoht iſlikahs, ka tas ir zitads. Es to ſaprohtu, ka ſchis gahrdums ir ſamaitahs. Beechi noteek, ka kawiaris naw zil waijadſigs ſahlihts. Schis nebuhs nemas ſahlihts un tadeht ſapuwis. Sweed to tuhlin ahra renſtele! Leez mums ko zitu atneſt, bet kawiaru wairs ne; jo waretu tahds pats ſamaitahs atgaditees. Labati pahra Holandijas ſiku, bet ſataifi tahs labi

ar etiki, ſihpoleem un pipareem, lai reebiga garſcha no mutes paſuſtu!“

Strautneeka kundse iſdarija ar labu prahtu ſcho wehleſchanahs un weeſi bija ar ohtru maltiti pilnā meera. No tahs reiſas Strautneeka kungs naw kawiaru nemas wairs peeminejis un wina ſeewa zere, ka wina buhs to no peemineja dahrgumu gluhſchi atradinajufe. Lappas Mahrtinſch.

Amerikaneſchu weenteeſiba.

Sabeedrotās brihw-walſtis, ihpaſchi ſtarp ſemneekem netruhhst ari tahdu, kam no Giropas leetahm naw nelahdas ſa-praſchanas un par kehneem dohma, ka tee tā ka to kahda romani aprakſta, weenumehr ſtaigajohht krohneſchanas mehteli ar krohni un ſzepteri. Tahdu paſchu weenteeſibu peedſihwoja kahds Anglis Ogdensburgas tuwumā, Nu-Jorkas walſti. Winſch tur ſatilahs ar kahdu ſemneeku un par Ogdensburgu un winas eeriktehmu jautadams winſch dabuja ſinahht, ka pilſſehtai ari eſohht majohrs. „Nu,“ winſch praſija, „waj majohrs ari neſ ſawas gohda ſihmes?“ „Gohda ſihmes! kas tas ir?“ ſemneeks praſija brihndamees.

„Nu, kehde ap katlu!“ Angleets atbildeja. „Pai Deems ſchehligs, ne!“ ſemneeks atbildeja; „winſch jaw ir gluhſchi weenteeſigs un ſtaiga brihws apfahrt.“ J. K.

Œur wihlees.

Kahda uſmaniga deeneſtmeita kahdā neleelā pilſſehta, kurai waijadſeja kungu putnu-kuhti tihriht, gahja pee apteekeru, kas bija leels ſohbugals, un praſa, waj winſch nepirkoht labus wiſtu-ſuhdus, wina tohs pahrdodoht par lehtu maſju.

„Sinams,“ atbildeja uſmanigi gudrais kungs, „wiſtu-ſuhdus es pirku katrā laikā, atneſ tilai tohs ſchurpu.“

Pehz kahdas puſtundas deeneſtmeita jaw atkal tur ar leelu kurwi pilnu ar putnu-ſuhdeem, par kureem wina zereja labu ſumu naudas dabuht.

Apteekeris ſanem no winas kurwi un ar ſpeeki kurwi maiſidams un nopeetni to pahrbaididams ſaka: „Ne, behrns, tas man neder, tur ir eekſchā ari gaita-ſuhdi.“ Œajukufe un no-kaunejuſehs meita ar ſawu kurwi aiſgahja. J. K.

Benjamina Franklina gudribas wahrdi.

Œlinkums, ruhſai lihdsigs, ſa-ehd ſchiglaki neta darbs nodelde, un bruhketa atſlehga ir arweenu ſpohſcha.

Ja tu dſihwibu mihli, tad ne-iſſchkehrd laiku, jo dſihwiba laika paſtahw.

Newihſchiba dara wiſu grahtu, zihtiba weeglu; kas wehlu zelahs, tam wiſu deenu jarikſcho un neſin waj winſch lihds wehlai naktei nolaweto panahks, jo Œlinkums til lehni uſ preekſchu wellahs, ka nabadſiba winu drihs war panahht.

Œkubini ſawu darbu un neleezees no darba Œkubinatees.

Ko lihds labakus laikus wehletees un gaidiht? Mehs winaus paſchi zaur ſaweem publineem labakus waram padariht.

(Turpmal beigums.)

Atbildebams redaktehrs Ernſt Plates.